

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 4 FEBRUARI 1920

No. 214

INHOUD

	Blz.
NIEUWE BELASTINGEN IN NED-INDIË I door <i>Mr. J. W. Ramaer</i>	89
De Handel op Rescontre in Aandeelen Koninklijke Petroleum door <i>Jhr. Mr. L. H. van Lennep</i>	92
De Economische Gevolgen van den Vrede (J. M. Keynes, the Economic Consequences of the Peace) III, bespr. door <i>Prof. Mr. G. W. J. Bruins</i>	93
De Republiek Duitsch-Oostenrijk en haar Economische Positie in 't Verleden en Heden I door <i>Prof. Dr. H. Blink</i>	96
De Vestigingsplaats der Hollandsche Hoogovens I door <i>Jac. Brouwer</i>	98
AANTEKENINGEN:	
Credietverleening door de Vereenigde Staten	100
Verplichte Werkloosheidsverzekering in Italië	101
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	101
MAANDCIJFERS:	
Emissies	102
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen	102
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	103—108
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

lost. Verder vermeerderden de beleeningen met circa 9½ millioen. Daar in de overige posten weinig verandering kwam, vermeerderde de bankbiljettenomloop per saldo met 21½ millioen.

* * *

De geweldige daling der wisselkoersen heeft nog voortgeduurd tot Dinsdag. Daarna is er een kleine verbetering ontstaan, die echter per saldo alleen voor Londen blijvend is geworden. Alle andere Europeesche wisselkoersen zijn daarna weder teruggelopen en vooral heden was de markt weder zeer flauw. Een opmerkelijk verschijnsel daarbij is, dat nu ook Zwitserland en Spanje in de algemeene daling worden meegetrokken en vooral, dat Zwitserland en ook Scandinavië in den grond flauwer zijn dan de vroegere oorlogvoerenden en terug blijven loopen ook op dagen, dat die koersen eenige verbetering vertoonen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

2 FEBRUARI 1920.

Ook deze berichtswEEK bleef de geldmarkt ruim. In verband met de maandwisseling was er iets meer vraag naar geld, de koersen bleven echter onveranderd. De Prolongatierente noteerde tusschen 3 en 3½ pCt. en particulier disconto was regelmatig voor 3¼ pCt. te plaatsen, terwijl kort loopend papier herhaaldelijk nog belangrijk lager afgedaan werd. De veranderingen in den weekstaat van de Nederlandsche Bank zijn dan ook grotendeels veroorzaakt door onttrekkingen van de regeering. De binnenlandsche wissels vermeerderden nl. met 14 millioen, daar echter de regeering 15 millioen promessen direct bij de bank onderbracht, is er van andere zijde dus nog iets afge-

NIEUWE BELASTINGEN IN NED.-INDIË. *)

I.

Aan het slot van mijn verhandeling over dit onderwerp in het nummer van dit blad van 12 November jl. werd er op gewezen, dat over een deel der nieuwe belastingen, die door den Minister van Koloniën ter dekking der uitgaven ten laste der Indische begrooting voor 1920 waren opgebracht, nog geen bepaald oordeel kon gevestigd worden, omdat de Minister in de Memorie van Toelichting op die wetsontwerpen verklaarde ter zake nog geen volledige gegevens te Zijner beschikking te hebben. Deze Memorie was geteekend door den Minister van Koloniën ad int. Sedert trad de heer S. de Graaff als Minister van Koloniën in het kabinet en werd door hem een tweede nota van wijzigingen ingediend, die bedoelde al de nieuwe belastingvoorstellen eenvoudig in te trekken. Hiermede heeft de Tweede Kamer genoegen genomen, zoodat nu de Indische begrooting voor 1920 sluit met een tekort op den gewonen dienst van f 60.711.254 en op den buitengewonen dienst van f 79.496.202, terwijl ook de dienst van de vlootuitbreiding met een tekort van f 1.822.000 sluit.

In de Memorie van Antwoord, op 10 December jl. aan de Kamer aangeboden, wordt dit nader uitgelegd en beroept de Minister zich op gebrek aan gegevens omtrent de voorstellen, die uit Indië ontvangen waren, en stelde Hij in vooruitzicht spoedig nieuwe voorstellen in te dienen, die ongetwijfeld moesten dienen om het evenwicht tusschen ontvangsten en uitgaven, dat zoo schromelijk was verstoord, door het terugnemen van al de voorgestelde nieuwe heffingen, zooveel mogelijk te herstellen. Twee beginselen aanvaardde de Minister reeds dadelijk: vooreerst, dat „van de buitengewone voordeelen, welke als gevolg van bijzondere omstandigheden door de exportnijver-

*) Vervolg van „Econ.-Statist. Ber.” d.d. 12 November 1919.

heid zijn behaald, een belangrijk deel voor de schatkist moet worden opgeëischt boven hetgeen thans reeds daarvan aan den fiscus toekomt" en ten tweede geeft de Minister het verwerpelijke op zichzelf toe van het heffen van belasting van speciale producten en belooft hij te zullen trachten door wijziging van de algemeene inkomstenbelasting, zooals die in Ned.-Indië werkt, die bijzondere belastingen, die z.i. thans niet te vermijden zijn, zoo spoedig mogelijk overbodig te maken.

Hoewel het Departement van Koloniën nog geen nadere voorstellen heeft openbaar gemaakt, komt het mij toch voor, dat er aanleiding is nader op die voorgenomen heffingen terug te komen, nu de definitieve voorstellen, door de Indische Regeering aan den Volksraad voorgelegd en door dezen aanvaard, hier bekend zijn geworden.

Men zal zich herinneren, dat behalve een nieuwe belasting op suiker, kina en kinine, in het oorspronkelijk ontwerp der wet op de Middelen voor 1920 een post voorkwam van f 30 miljoen voor *uitvoerrechten*. Blijkens toenmaals bekomen inlichtingen had men zich de volgende verdeling dier rechten gedacht:

Suiker (bij een geschatten uitvoer van 1¼ miljoen ton)	f 9.500.000
Koffie bij uitvoer van 31.000 ton	„ 1.500.000
Rubber id. 46.000 ton	„ 1.200.000
Delitabak id. 21.000 ton	„ 3.800.000
Javatabak id. 60.000 ton	„ 2.650.000
Kinabast id. 7000 ton	„ 3.000.000
Kinazouten id. 70 ton	„ 625.000
Thee id. 38.000 ton	P. M.
	f 22.275.000

Voorts was gerekend op een bate uit een recht op den uitvoer van voortbrengselen van inlandschen landbouw ad rond f 6.800.000, terwijl uit de toepassing van de tarieven met glijdende schaal op de *reeds bestaande* uitvoerrechten een meerdere bate van f 1 miljoen werd verwacht. Te zamen dus waren hiermede die begroote f 30 miljoen verantwoord.

De Indische Regeering stelde zich intusschen in verbinding met de vertegenwoordigers van de groote uitvoerindustriën in Indië en kwam al spoedig tot het besluit, dat uitvoerrechten met een glijdende schaal ten opzichte van enkele der voornaamste producten tot schromelijke verwarring en tot onmogelijk vol te houden onrechtvaardigheden zouden leiden. Het zou mij te ver voeren om al de plannen, die werden voorgelegd en gewijzigd, al de besprekingen en vertoogen, die gehouden werden, hier weder te geven en ik zal er mij toe bepalen, hier te vermelden, welke posten bij de Tweede Nota van wijziging en verhooging der Ind. Begroting voor 1920 aan den Volksraad zijn voorgelegd. De eindcijfers luiden als volgt:

Geheele dienst 1920.

Uitgaven	f 616.438.957
Middelen	„ 531.289.042
	tekort
	f 85.149.915

Hiervan komen ten laste van:

Buitengewone uitgaven	f 84.107.978
Tekort op vloot-uitbreiding ..	„ 1.100.690
	„ 85.208.668
Zoodat ten slotte op de gewone uitgaven een klein overschot aanwezig zal zijn van	„ 58.753

Zooals ik in mijn vorige verhandeling reeds opmerkte werden de gewone middelen geraamd op hetzelfde bedrag als voor 1919 was geraamd, en zal de opbrengst dier middelen in 1919 f 36 miljoen blijken te zijn medegevallen. Naar alle waarschijnlijkheid zal een dergelijk resultaat ook wel voor het thans loopende dienstjaar mogen worden verwacht. Intusschen had men in Indië bij aanvullingsbegrotingen de uitgaven f 46.093.497 hooger geraamd dan oorspronkelijk en zal dus een dergelijke verhooging ook hier wel worden voorgesteld. Van dat bedrag zijn f 40.546.145 gewoon en f 4.311.776 buitengewoon.

Het spreekt van zelf, dat deze begroting niet met een klein batig saldo voor gewone inkomsten en uit-

gaven kon sluiten, wanneer niet tegenover de vermeerderde uitgaven een groot bedrag aan nieuwe middelen kon worden gesteld. Men heeft dit in hoofdzaak gevonden in het opbrengen van een post van f 44 miljoen voor „ontvangsten ter zake der opheffen oorlogswinstbelasting". Men denkt namelijk, zooals straks blijken zal, die belasting over 1920 niet meer te heffen, doch de Indische fiscus heeft tot nu toe uit die belasting zeer weinig ontvangen en men rekent dien achterstand in 1920 tot genoemd bedrag te kunnen inhalen. De Indische Regeering noemt dit een „sluitpost" en dit is in zoover juist, dat inderdaad zonder die post de gewone uitgaven de middelen aanzienlijk zouden overschrijden. Het is dus wel van belang om in verband met de andere plannen der Indische Regeering na te gaan of er eenige kans is, dat die som inderdaad uit de Oorlogswinstbelasting over de jaren 1914—1919 kan worden verkregen. Het is hier te lande niet wel mogelijk zich een idee te vormen van hetgeen die belasting *in haar geheel* dus verdeeld over allen, die in Indische Zaken Oorlogswinst hebben betaald zal opbrengen. Mr. Talma (zie mijn vorige verhandeling) gaf alleen voor de suiker (oogst 1919) op f 40.800.000 en dit zal zeker worden overtroffen. Immers uit een onderzoek, door mij bij de in Nederland gevestigde directies van suikerondernemingen ingesteld, meen ik te mogen afleiden, dat van deze industrie alléén een bedrag van ongeveer f 450.000 per fabriek aan O.W.-belasting kan verwacht worden. Er zijn 185 suikerfabrieken op Java, hiervan hebben 126 in Nederland hun financieelen zetel, zoodat hier te lande verwacht worden ongeveer 57 miljoen, waarvan dus de helft aan de Indische schatkist toekomt of f 28½ miljoen; de andere 59 fabrieken zouden dan hun geheele oorlogswinstbelasting in Indië betalen of f 26½ miljoen, zoodat alleen reeds van die ééne industrie 55 miljoen ontvangen zou worden, dus reeds meer dan waarop de Indische Regeering heet te rekenen. ¹⁾ Telt men daarbij de oorlogswinsten van de petroleum-, koffie en andere industriën, en de zeer groote oorlogswinst, door verschillende particulieren in Indië gemaakt, dan behoeft het verder geen betoog, dat het bedrag van f 44 miljoen voor deze bijdrage aan de Indische schatkist uiterst matig is berekend. Het zou mij niet verwonderen, dat bij eenige activiteit der Indische fiscale ambtenaren het dubbele dier som gemakkelijk ware te incasseren. Trouwens in haar Memorie van Antwoord aan den Volksraad, betrekking hebbende op de eerste nota van wijzigingen, bij dat College ingediend, zegt de Indische Regeering zelve, dat naar haar meening de Oorlogswinstbelasting een veel grooter bedrag zal opbrengen dan het door Haar geraamde bedrag van f 44 miljoen.

De Minister van Koloniën heeft in zijn begrotingsontwerp, in afwijking van het Indische ontwerp, nog een sluitpost voor opbrengst der Oorlogswinstbelasting over 1920 opgebracht van f 9 miljoen. Vermoedelijk is dit een vergissing, en werd ook daarbij bedoeld een post op te brengen voor opbrengst van die belasting over vorige jaren. Uitvoerig zet de Indische Regeering uiteen, waarom in Indië na 1919 geen Oorlogswinstbelasting meer kan geheven worden. „Deze belasting, zegt Zij, kan niet gehandhaafd worden. Wel zal de invloed van den oorlog zich nog jaren doen gevoelen, en zullen min of meer buitengewone winsten derhalve tot op zekere hoogte het karakter van oorlogswinsten behouden, maar de thans gevolgde regeling, waarbij de oorlogswinst in de meeste gevallen wordt bepaald door vergelijking met de uitkomsten van enkele aan den oorlog voorafgaande jaren, kan niet langer worden bestendigd." Hieraan worden nog andere argumenten toegevoegd, waaruit dan de Ind.

¹⁾ Wanneer in Nederland over 1919 geen O.W.-belasting meer geheven zal worden, dan ontvangt de Indische schatkist nog aanzienlijk meer, daar zij de belasting over dit jaar in Indië wel denkt te heffen en het provenu daarvan haar dus in zijn geheel ten goede komt.

Regeering besluit, dat zij eenerzijds de Oorlogswinstbelasting niet kan handhaven na 1919, doch evenmin bereid is de meerdere winsten, die hier en daar als gevolg van toestanden, door den oorlog geschapen, werden of zullen worden verkregen, onbelast te laten. Het is zeer waarschijnlijk, dat de Minister zich met deze opvattingen zal vereenigen en den sluitpost overnemen onder den titel: „Ontvangsten ter zake der opgeheven oorlogswinstbelasting”.

Het zou dan echter juist zijn de ontvangsten, die men uit die afgeschafte belasting verwacht te verkrijgen, meer in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid en ze niet aan te merken als een „sluitpost” ter dekking van de gewone uitgaven, doch ze aan te wenden tot goedmaking van de verwachte buitengewone uitgaven. Hiertoe is alle aanleiding, omdat de Indische Regeering ook de opbrengst van de nieuwe belastingen, die zij denkt in te voeren, op een cijfer begroot, dat geen rekening houdt met hetgeen er werkelijk van verwacht kan worden.

Zooals ik in mijn vorig stukje heb uiteengezet, zocht de Ind. Regeering het evenwicht in de begroting voor 1920 te verkrijgen door invoering van nieuwe belastingen en verhooging van bestaande, waarvan dan werd verwacht, dat die maatregelen te zamen *f* 60,8 miljoen zouden opbrengen. Hiervoor waren uitgetrokken:

1. Uitvoerrechten van stapelproducten	<i>f</i> 30.000.000
2. Verhooging van accijns van kerosine en benzine	„ 4.200.000
3. Verhooging accijns en invoerrecht gedistilleerd	„ 1.000.000
4. Verhooging lucifersaccijns	„ 4.000.000
5. Verhooging invoerrechten	„ 6.800.000
6. Vervoersbelasting	„ 3.000.000
7. Petroleumbelasting	„ 2.000.000
8. Tijdelijke Suiker- en Kinabelasting	„ 10.000.000
	<i>f</i> 61.000.000

Zoover uit de niet altijd even duidelijke toelichting is na te gaan, werden de hiervoren sub 2, 3, 4, 5, 6 en 8 genoemde rechten niet nader gewijzigd. De post „uitvoerrechten” werd echter met *f* 10 miljoen verminderd, doordat men van de suiker, koffie, tabak en thee een andere belasting dan oorspronkelijk gedacht denkt te heffen; voorts werd de petroleumbelasting van *f* 2 op *f* 3½ miljoen gebracht. De *f* 8½ miljoen, die men op die wijze te kort kwam, werd gevonden door verhooging van de inkomstenbelasting met *f* 9 miljoen.

Laatstbedoelde verhooging verwacht men van de toevoeging aan het stelsel van deze speciale belasting van een derden grondslag: „de jaarlijksche extra-winst”. Naamlooze vennootschappen, in Indië werkende, zullen dus voortaan getroffen worden door:

- a. belasting naar het jaarlijksch zuiver inkomen (4 pCt.);
- b. belasting naar de jaarlijksche overwinst (8 pCt.);
- c. belasting naar de jaarlijksche extra-winst.

Deze laatste grondslag komt feitelijk in de plaats van de opgeheven Oorlogswinstbelasting. Dit is dus een „conjunctuurbelasting”, die althans dit groote voordeel boven belastingen op speciale producten heeft van te worden geheven van alle belastingschuldigen. De rechtspersonen wil men dan aanslaan naar hetgeen de winsten meer zullen bedragen dan hierna te noemen percentages van de gestorte kapitalen dier lichamen; bedraagt die winst meer dan 10 pCt. dan zal van dat meerdere 10 pCt. moeten worden afgegaan; bedraagt die meer dan 20 pCt. dan nog bovendien 3 pCt. van het meerdere en eindelijk, als de winst meer bedraagt dan 40 pCt. dier stortingen, zal over dat meerdere nog eens 5 pCt. moeten worden betaald. Voor de fysieke personen is weder een andere grondslag aangenomen en werd een progressieve belasting ontworpen voor inkomens boven *f* 36.000. Wat daarboven door een fysiek persoon jaarlijks wordt verkregen, wordt als extra-winst aangemerkt en met een zekere progressie tot 17 pCt. toe belast.

De Indische Regeering hoopt, zooals gezegd, uit dit middel *f* 9 miljoen te verkrijgen, waarvan rechtspersonen *f* 8 miljoen en fysieke personen *f* 1 miljoen zullen betalen.

Hoe komt de Indische Regeering aan eerstgenoemd bedrag van *f* 8 miljoen? Het is uit de toelichting niet na te gaan. Vermoedelijk zal men eerst gedacht hebben aan invoering van den derden grondslag in 1921, want op pag. 24 dier toelichting lees ik:

„Dubbele belasting zal kunnen worden voorkomen door de bepaling, dat de aanslag naar den nieuwen grondslag zal kunnen worden verminderd met het bedrag van de door den belastingplichtige te dragen belasting op stapelproducten, geheven naar een progressieve schaal van de opbrengst dier producten.”

Hoe rijmt zich dit nu met het voornemen om de productiebelasting op suiker, koffie, tabak en thee eerst in 1921 te heffen, zooals we straks zien zullen? Hoe dit zij, de bedoeling zal wel zijn dezen nieuwen grondslag reeds voor 1920 in werking te brengen en is dus hier bedoeld om die compensatie met de speciale belastingen op genoemde vier producten eerst in 1921 effect te laten sorteeren.

De extra-winsten in 1919 behaald, zullen dus volgens dien nieuwen grondslag in 1920 worden belast in verband met de afschaffing der O.W.-belasting. Maar dan is het misleidend, hiervoor een bedrag van *f* 8 miljoen aan te nemen. Dit bedrag is namelijk veel te laag geraamd! Het is mij alleen mogelijk om de extra-winst over 1919 te berekenen van de suikerondernemingen in Indië; dit is natuurlijk uiterst globaal, maar het kan toch een beeld geven van hetgeen de schatkist van dien grondslag in 1920 kan verwachten: Opbrengst 22 mill. pikol suiker ad *f* 17,50 *f* 385.000.000
Kostprijs id. id. *f* 8,25 p.p. „ 181.500.000
Winst *f* 203.500.000

Voor geheel Java kan een „gestort” kapitaal der aldaar werkende suikermaatschappijen worden aangenomen van *f* 150.000.000, te vermeerderen met gemiddeld 10 pCt. agio op nadere uitgiffen van kapitaal dus *f* 15.000.000 tezamen *f* 165.000.000.

Vrij 10 pCt. dier kapitaalstortingen of . . . „ 16.500.000
f 187.000.000

Waarvan 10 pCt. belasting . . *f* 18.700.000
3 pCt. van het deel van het zuiver inkomen boven 20 pCt. der kap. stort. dus *f* 187.000.000 — *f* 33.000.000 „ 4.620.000
5 pCt. van id. boven 40 pCt. der id. id. dus *f* 187.000.000 — *f* 66.000.000 „ 6.050.000

Te ontvangen extra-winstbelasting van de suiker alleen *f* 29.370.000

Waar de suiker alléén berekend over de in 1919 gemaakte winsten, volgens het systeem der Indische Regeering reeds 3-maal meer zal opbrengen dan voor de geheele belasting, op dien nieuwen grondslag geheven, werd begroot, behoeft het geen betoog, dat alleen deze nieuwe grondslag voldoende zou kunnen blijken om den sluitpost voor dekking der gewone uitgaven te vormen.

Ook in den Volksraad werd er aan herinnerd, dat de verhoogde belastingen op het inkomen en de O.W.-belasting veel meer zullen opbrengen dan door de Regeering geraamd. Deze verdedigt dit door Haar niet ontkende feit door den wensch, om de begroting voor de gewone uitgaven te behoeden voor te sterke schommelingen. Men begroot dus voor inkomsten slechts het bedrag, dat in normale omstandigheden zal worden ontvangen. Hiermede is dan verklaard, waarom men zowel de opbrengst der O.W.-belasting als de inkomstenbelasting derde grondslag veel lager raamde dan bij een eenvoudige becijfering te verwachten is.

In hoever zulk een manier van begrooten der midelen eerlijk en juist mag heeten, mogen meer ingewijden dan schrijver dezes beoordeelen. Wanneer

echter hiermede de heffing van speciale rechten op enkele producten van de baan ware, dan zou dit over veel onregelmatigheid kunnen doen heenstappen. Hetgeen de Minister van Koloniën op pag. 12 der Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer mededeelt, geeft in dit opzicht goeden moed. Daar toch wordt erkend, dat een systeem, gegrond op het heffen van belastingen van speciale producten, niet gelukkig is, maar wordt de verklaring daaraan toegevoegd, dat, zolang de Indische inkomstenbelasting niet in die richting is gewijzigd, dat op rationeelen grondslag inzonderheid de winsten, welke door het groot-kapitaal in Indië worden behaald, meer dan thans aan de behoeften der schatkist dienstbaar kunnen worden gemaakt, het vicieuse systeem van speciale belastingen niet gemist kan worden. Welnu, de Indische Regeering heeft nu die wijziging van de Indische inkomstenbelasting met bekwamen spoed ter hand genomen en den derden grondslag uitgevonden, die, zooals we zagen, zoowel de inkomsten der rechts-personen als die der fysieke personen extra zwaar belast. Toen de Minister die Memorie schreef, kon hij nog niet weten, dat aan zijn wensch reeds door de Indische Regeering was voldaan. Nu dit wel het geval is, zal de Minister, naar het voorkomt, met dit samenstel van belastingen kunnen volstaan.

Mocht men intusschen van oordeel zijn, dat dit ook de meening is der Indische Regeering, dan zou men zich schromelijk vergissen. Op de gewijzigde begrooting voor 1920 komen namelijk nog vier memorieposten voor: No. 20A suikerbelasting; No. 20B koffiëbelasting; No. 20C tabaksbelasting; No. 20D thee-belasting.

Over deze zeer eigenaardige „memorieposten” en over de toepassing van den straks vermelden derden grondslag voor de Indische inkomstenbelasting, hoop ik in een volgend nummer van dit tijdschrift iets naders te zeggen.

J. W. RAMAER.

Den Haag, Januari 1920.

DE HANDEL OP RESCONTRE IN AANDEELEN KONINKLIJKE PETROLEUM.

In de dagbladen verscheen dezer dagen een entre-filet, waarin van plannen tot invoering van den rescontrehandel in aandeelen Koninklijke Petroleum werd gewag gemaakt.

Reeds geruimen tijd is men hiermede bezig en eene korte bespreking is in verband met het groote belang voor de Amsterdamsche beurs en dus ook voor het publiek wel gewenscht.

De Oliehoek is geleidelijk de belangrijkste van onze beurs geworden. Voor groote bedragen wordt dagelijks omgezet en men begrijpt, dat dit bij de vele kantoren tot groote leveringen met al de daaraan verbonden beslommeringen aanleiding geeft. Met een post van 60 stuks is al meer dan een half millioen gemoeid en het komt voor, dat twee commissionairshuizen elkan-der in een week tijds over en weer dagelijks groote posten te leveren hebben. Een rescontrehandel zou hierin ongetwijfeld verbetering brengen en de invoering verdient ieders steun, mits zij onder goede waarborgen geschiedt.

Ik vrees, dat deze in het eerdaags te verwachten voorstel niet voldoende aanwezig zijn.

Tot recht begrip wil ik in het kort de voorgeschiedenis uiteenzetten. Een twintigtal firma's ter beurse van Amsterdam richtten eenige maanden geleden het verzoek tot de Amsterdamsche Liquidatiekas en de kassiersinstellingen om mede te werken tot de oprichting van een rescontre-bureau speciaal ten behoeve van den handel in aandeelen Koninklijke Petroleum. De Amsterdamsche Liquidatiekas, Kasvereniging en Ontvang- en Betaalkas zegden in beginsel hare medewerking toe.

Bij de besprekingen werden verschillende systemen te berde gebracht. Het denkbeeld van eene afzonderlijke vereeniging, aan de toetreding tot welke men

bijzondere eischen zou verbinden, werd alras losgelaten. Men begreep, dat een dergelijk imperium in imperio niet door het Bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel zou kunnen worden aanvaard. Men kwam derhalve tot de slotsom, dat alle leden der Vereeniging voor den Effectenhandel moesten worden toegelaten, maar was tevens genoodzaakt het hieruit voortvloeiende bezwaar onder de oogen te zien, dat de leden dan tegen hun wil crediet zouden moeten verleen en aan alle medeleden. Immers in den open hoek moet men het „aanlappen” of „afnemen” door alle anderen toelaten. Reeds bij den contanten handel wordt door ervaren beurslieden zooveel mogelijk er voor gezorgd alleen met de sterkere huizen zaken te doen, maar te voorkomen is het tegendeel niet. Indien een slechte koper afneemt, kan men hem den volgenden dag leveren, iedereen heeft daartoe wel Olie's disponibel, maar bij aanlappen moet men afwachten en al is na 4 dagen de koper gerechtigd te insinueren, zoo is dit niet usantieel en is men genoodzaakt een paar dagen langer te wachten. Vandaar dan ook, dat zwakkere huizen gaarne à la baisse opereeren; dit kost geen surplus! Bekend is het geval van een commissionair, die op het punt stond failliet te gaan en toen een paar duizend Steel-shares in blanco verkocht. De markt was den volgenden dag gevoelig lager en hij dus gered. Maar men vrage niet hoeveel percent de crediteuren bij eene hoogere markt gekregen hadden! Hoe dit ook zij, het gevaar accentueert zich in sterke mate bij den rescontrehandel, aangezien dan niet alleen de koper, maar ook de verkoper moet wachten.

Bij de besprekingen gingen dan ook vele stemmen op, die de invoering van eene marge van 20 pCt. eischten. Zij vergeleken de transacties op rescontre met het geven van geld op prolongatie, zij het dan ook, dat de termijn bij eene veertiendaagsche rescontre gehalveerd zou worden (tegenover dit voordeel staat het nadeel van een éenzijdig sterk fluctueerend onderpand).

Ook waren zij van oordeel, dat de Minister van Financiën den handel op rescontre zonder surplus, als aanleiding gevende tot dobbelspel ook aan de niet-bezittenden, zou verbieden.

Anderen beaamden deze argumenten ten volle, maar vreesden van een handel, waarbij dagelijks het surplus op 20 pCt. gehouden moest worden, groot ongerief.

Het buitenland, zoo was hunne redeneering, moeten wij thans tot ons trachten te trekken; onze beurs beschikt over geld, hetgeen een der eerste voorwaarden voor een levendigen handel is en men moet niet den vreemdeling door gecompliceerde bepalingen kopschuw maken.

Na veel discussie werd ten slotte op eene volgende vergadering een tusschenvoorstel aangenomen, waarbij het geven van 20 pCt. surplus verplichtend werd gesteld, doch aan ieder de vrijheid werd verleend in plaats daarvan een nader te bepalen bedrag (b.v. f 50.000 of f 100.000) als vaste waarborgsom bij het rescontre-bureau te deponeren. Men was — terecht — van meening, dat een commissionairsfirma, die zich de luxe kan permitteeren doorlopend een dergelijk bedrag uit haar bedrijf te missen, voor hare engagementen goed mag worden geacht.

Door dit voorstel werd ongetwijfeld een voorrecht voor de grootere huizen geschapen, maar tevens een der hoofdbezwaren van het surplussysteem ondervangen. Dergelijke huizen hebben vooral de buitenlandse cliënten en kunnen dezen dus de lastige formaliteiten besparen.

Bij het Bestuur van de Vereeniging voor den Effectenhandel had het voorstel geen gunstig onthaal. In geen geval wilde het zelfs den schijn van eene bevoorrechtiging der sterkere broeders wekken. Maar het systeem van 20 pCt. surplus voor iedereen vond evenmin genade in zijn oogen en toen principieel de invoer-

ring der rescontre aangenomen was, bleek bij de nadere bespreking, dat eene meerderheid den handel zonder surplus wenschte.

Volgens sommiger meening is deze meerderheid uit twee heterogene minderheden gevormd, namelijk eendeel de pro-rescontrianen, tevens anti-surplus menschen, anderdeels de anti-rescontrianen, die door deze regeling de kans op verwerping van het voorstel door de ledenvergadering of den Minister grooter achten.

En inderdaad is deze kans m.i. groot. Voor 1 à 3 pCt. provisie zullen weinigen dergelijke groote risico's willen loopen. Men werpe niet het voorbeeld van de rescontre in aandelen Nederlandsche Handel Maatschappij tegen; hierbij zijn de fluctuaties veel geringer en de omzetten veel beperkter.

En hoe zal men geld krijgen voor continuatie? Wanneer men de koersen voor prolongatie-gelden met die voor continuatie van aandelen Nederlandsche Handel Maatschappij op rescontre vergelijkt, blijkt, dat deze in het laatste geval steeds veel hooger zijn (6 à 7 tegenover 4 bijvoorbeeld). En bij Koninklijke Petroleum zou het om nog heel wat grooter bedragen gaan. Is er surplus, dan zal het vinden van geld geen bezwaren opleveren, want dan kan men het vergelijken met gewone prolongatie, waarbij de eenzijdigheid in het pand opgewogen wordt door den korteren duur.

Indien ooit van bevoorrechtiging van grootere huizen sprake is, dan zeker bij het bestuursvoorstel. Immers zij zullen nog het gemakkelijkst kunnen continueeren en dus hun cliënten het best kunnen bedienen, zonder surplus te vragen.

En nu is het merkwaardige, dat juist in het buitenland, waar tot dusverre rescontrehandel zonder surplus plaats vond, wijziging overwogen wordt of zelfs heeft plaats gevonden.

In Londen is de heropening van de termijnmarkt uitgesteld teneinde deze vraag onder de oogen te zien en in Parijs, waar de wet van 1885 het geven van eene marge bij termijnaffaires facultatief stelde, is deze bij de heropening van den marché à terme op 1 Januari l.l. verplichtend voorgeschreven!

Neen, laten wij niet meer de Chineezers van Europa worden door een goed beginsel af te schaffen, op hetzelfde oogenblik, dat anderen het van ons overnemen.

Veel liever geen rescontre dan een slechte; en het nemen van een proef, zooals sommigen bepleiten, is al het gevaarlijkste wat men kan doen. Alles gaat goed tot een crisis, maar dan?

Laten wij ons liever houden aan ons beproefde prolongatie-systeem! Dat in 1914 onze beurs gesloten werd, is niet daarvan het gevolg, zooals toen wel werd beweerd. De andere Europeesche beurzen konden immers ook niet geopend blijven. Bij eene geldcrisis als die van 1914 is het vrij irrelevant op welke wijze crediet verleend wordt, op rescontre, dan wel op prolongatie. Waar het om gaat is of de circulatiebank steun verleent. In Frankrijk heeft men immers precies hetzelfde zien gebeuren als bij ons. De president der chambre syndicale van het Parquet heeft eerst den bankiers hulp gevraagd; deze verklaarden hiertoe niet in staat te zijn. Toen later ook de Banque de France ongeneigd bleef, is op voorstel van voornoemden president de beurs door den préfet de police gesloten. Daar geschiedde langs wettelijken weg, wat bij ons wel door eigenrichting moest geschieden.

Niet zoozeer het systeem als wel het al dan niet aanwezig zijn van geld bepaalt de belangrijkheid eener beurs (men denke aan Londen vóór 1914) en ik vrees, dat bij invoering van rescontre zonder surplus de geldgevers juist kopschuw gemaakt zullen worden.

L. H. v. L.

DE ECONOMISCHE GEVOLGEN VAN DEN VREDE.

III.

De economische structuur van Europa vóór en na den oorlog was het onderwerp van het vorig artikel

aan Keynes' boek gewijd. Wij moeten ditmaal, in zoo kort mogelijk bestek, een blik werpen op het vredesverdrag. In Keynes' boek beslaan de beschouwingen aan het verdrag en aan de daarin opgenomen schadevergoedingsregeling gewijd, een belangrijk deel van den inhoud, en het is, willen wij in een volgende en laatste beschouwing zijn inzichten inzake de in het verdrag te brengen wijzigingen eenigermate kunnen beoordeelen, noodzakelijk thans het verdrag zeer globaal van zijn economische zijde te bezien. De aankondiging wordt aldus wel zeer lang en veel, wat hieronder volgt, zal den lezer wellicht bekend zijn. De ontzaglijke economische belangen, waarover het gaat, mogen evenwel de in beslag genomen ruimte motiveeren. Het is bovendien Keynes' verdienste in de verstrooide bepalingen systeem te brengen, terwijl hij bij de beoordeeling hunner draagwijdte tal van gegevens van betekenis aanvoert.

Duitschlands economische systeem was gebouwd op drie factoren: I. haar overzeeschen handel, vertegenwoordigd in haar handelsvloot, haar koloniën, haar beleggingen in den vreemde, haar export en haar overzeesche handelsrelaties; II. de exploitatie van haar steenkool en ijzer en de daarop gebouwde industrieën; III. haar vervoerstelsel en tariefpolitiek. De eerste factor, niet de minst belangrijke, was zeker de meest kwetsbare. Het vredesverdrag heeft tot doel de systematische vernietiging van alle drie, voornamelijk de beide eerste.

I. Duitschland heeft afgestaan al haar schepen boven 1600 ton, de helft tusschen 1000 en 1600 ton, een kwart van haar visscherijvloot. Gedurende 5 jaar zal Duitschland schepen tot een jaarlijksch cijfer van 200.000 ton bouwen — voor den oorlog was de aanbouw 350.000 ton, behalve oorlogsschepen — in mindering op de schadevergoeding. De Duitsche handel hangt dus geheel af van vreemde reederijen. Alle inkomsten uit dien hoofde zijn verdwenen.

Duitschland staat af al zijn koloniën, met inbegrip van spoorwegen en verdere overheidsbezittingen. Zelfs is de staat, die de kolonie onder zich krijgt, bevoegd alle particulier bezit tot zich te trekken. De opbrengst, na betaling van schulden aan particulieren der geallieerden, wordt aan de Commission des Réparations overgedragen, in mindering van de schadevergoeding-rekening.

Deze laatste bepaling geldt ook voor Elzas-Lotharingen, dus voor de geheele Duitsche industrie, welke sedert 1870 in die provinciën tot ontwikkeling is gebracht. Alle overheidsbezit met inbegrip van het spoorwegnet gaat eveneens over, terwijl geenerlei lasten uit hoofde van vroegere of oorlogsleeningen worden overgenomen.

Ook alle particulier Duitsch bezit in de geallieerde landen kan op dezelfde wijze worden overgenomen, waarna de opbrengst, na mindering met schulden niet alleen van Duitschers, doch ook van Oostenrijkers, Bulgaren en Turken, hetzij aan de Commission des Réparations kan worden overgedragen, hetzij door het overnemend land kan worden behouden, ter voldoening van nieuwe leveranties aan Duitschland. Dit laatste is speciaal van betekenis voor Amerika in verband met haar graanleveranties.

Voorts is de Commission des Réparations bevoegd alle bezittingen, belangen en concessies van Duitschers in Rusland, China, Turkije, Oostenrijk-Hongarije en Bulgarije over te nemen en te stellen onder een specialen mandataris. Een bevoegdheid, die de Commission des Réparations voor een uiterst moeilijke taak stelt en, zooals Keynes het uitdrukt, „will provide employment for a powerful office, at whose doorsteps the greedy adventurers and jealous concession-hunters of twenty or thirty nations will crowd and defile”. Te allen overvloede zal Duitschland binnen 6 maanden een volledige lijst dezer belangen overleggen.

Ten slotte laat de redactie van art. 260 toe betaling van de op 1 Mei 1921 vervallende eerste £ 1 milliard

te eischen in welken vorm de Commission des Réparations wil, dus ook b.v. door afstand van belangen in neutrale landen als Zuid-Amerika.

Ten slotte renonceert Duitschland al haar rechten en privileges in de geallieerde landen, in China, Siam, Liberia, Marokko, Egypte en de landen harer vroegere medestanders.

II. Op vier wijzen wordt Duitschlands steenkoolpositie aangetast. Het Saarbekken komt voor 15 jaar onder bestuur van den volkerenbond, de opbrengst aan Frankrijk. Opper-Silezië wordt onderworpen aan volksstemming. Aan Frankrijk moet voor de vernieling der Noord-Fransche mijnen vijf jaar lang 20 miljoen ton en nog vijf jaar 8 miljoen ton worden afgestaan. In mindering der schadevergoeding moet jaarlijks nog 20 miljoen ton, welk cijfer na enkele jaren nog zal toenemen, aan Frankrijk, België, Italië en Luxemburg worden geleverd.

Opgezet op basis 1913 geeft dit de volgende rekening:

Totale productie	191,5 m. ton,
af: Elzas-Lotharingen	3,8 m. ton,
Saarbekken	13,2 " "
Opper-Silezië	43,8 " "
Aan Frankrijk	20 " "
Aan vier landen	20 " "
	<hr/>
	100,8 " "
	90,7 m. ton,

wat met aftrek van het eigen gebruik aan de mijnen ten hoogste 78 miljoen ton overlaat. De achteruitgang gedurende den oorlog is evenwel van dien aard, dat maximaal op 68 miljoen ton mag worden gerekend. Dit bedrag zal dus hebben te voorzien in het eigen verbruik, dat voor den oorlog 139 miljoen ton beliep. Van leveranties aan andere, neutrale, landen is hierbij nog geen sprake.

De onmogelijkheid deze bepalingen naar de letter uit te voeren, is evident. De ingestelde geallieerde steenkoolcommissie heeft dan ook reeds op 1 September jl. Duitschlands tribuut van 40 miljoen op 20 miljoen verlaagd.

Wat ijzererts aangaat, verliest Duitschland met Lotharingen 75 pCt. harer eigen productie. Terecht acht Keynes dit echter van mindér beteekenis. Frankrijk kan met dit erts niets doen. Gelijk voor den oorlog het erts uit het bekken van Briey, zoo zal in de toekomst ook een groot deel van het Lotharingsche erts den weg naar de Deutsche hoogovens weten te vinden, tenzij politieke overwegingen ook hier de aan geheel Europa gemeenschappelijke belangen van industrieelen herbouw mochten doorkruisen.

III. De bepalingen van het vredesverdrag nopens het Deutsche vervoerwezen en de tariefpolitiek van het land zijn in vergelijking met de bepalingen, hierboven uiteengezet, van geringe beteekenis. „They are — aldus Keynes — pin-pricks, interferences and vexations, not so much objectionable for their solid consequences, as dishonourable to the Allies in the light of their professions.”

Eenzijdig wordt in de eerste plaats Duitschland verplicht in haar tariefpolitiek voor 5 jaren iederen anderen staat te behandelen naar het beginsel van meestbegünstiging. Elzas-Lotharingen krijgt eenzijdig het recht voor 5 jaar gelijke hoeveelheden goederen als vóór den oorlog zonder betaling van invoerrecht in Duitschland in te voeren, Polen hetzelfde recht voor drie jaar, Luxemburg eveneens voor vijf jaar. Duitschland wordt voorts zeer beperkt in de mogelijkheid haar inkomende rechten te verhoogen, speciaal voor Fransche luxe artikelen. Ook voor den linker-Rijnoever zijn speciale bepalingen gemaakt.

Wat het spoorwegverkeer betreft, wordt voor vreemde goederen gelijke vracht voorgeschreven als voor eigen goederen. Ernstiger is de beteekenis van de overgave van het rollend materiaal bij de wapenstilstand in verband met de achteruitgang van het wagenpark gedurende den oorlog.

De nieuwe bepalingen nopens de Deutsche rivieren

hebben hier te lande, wat den Rijn betreft, reeds voldoende bekendheid gekregen. Hoe ook deze bepalingen in het volkenrecht nieuwe beginselen brengen, die achteruitgang beteekenen in plaats van vooruitgang, wordt uiteengezet in het geschrift van den hoogleeraar Van Eysinga, aangekondigd in No. 211 van dit blad. Kras is vooral de regeling voor de Elbe, die in haar bovenloop weliswaar voor Bohemen beteekenis heeft, doch overigens geheel een Duitsche rivier is. Toch heeft Duitschland in de voor deze rivier in te stellen internationale commissie slechts 4 van de 10 stemmen, terwijl naast Duitschland o.a. Italië en België in de commissie vertegenwoordigd zijn.

De economische bepalingen van het Vredesverdrag zijn hiermede, in Keynes' juiste systematiek, in alle soberheid weergegeven. Behoeven zij nog nadere toelichting? In het uitvoerige hoofdstuk, dat Keynes aan dit geheel van bepalingen wijdt, zal men over den uit de bepalingen sprekenden geest en de consequenties, waartoe zij kunnen leiden, menige scherpe en juiste opmerking vinden. Ook zonder meer karakteriseert hun wedergave het vredesverdrag reeds voldoende.

Naast dit geheel van bepalingen staat het vraagstuk der schadevergoeding. Ook hier kan slechts in zeer korte woorden op Keynes' uitvoerige beschouwingen worden ingegaan.

De wapenstilstand werd gesloten op de formule van Wilson, welke vergoeding eischte „for all damage done to the civilian population of the allies and to their property by the aggression of Germany by land, by sea, and from the air”. Van „contributions” of „punitive damages” zou geen sprake zijn. Wat onder deze algemeene omschrijving verstaan moest worden, kon in onderdeelen wellicht niet geheel vaststaan, in hoofdzaak was het duidelijk. Het moest zijn schade aan de burgerlijke bevolking of hun bezit toegebracht door oorlogsdaden te land, ter zee en uit de lucht, omvattend dus ook vergoeding voor de tot zinken gebrachte schepen, acquisities, beschadigingen, vergoedingen aan weggevoerde of tot arbeid gedwongen bewoners uit de bezette streken, de kosten der Reliefcommissie en zoo meer. Rekent men voor België, waar de neutraliteitsbreuk in aanmerking mag worden genomen, nog £ 250 miljoen voor oorlogskosten, waarvoor zij bij de bondgenooten leeningen heeft aangegaan, mede, dan komt men tot:

België	£ 500 miljoen,
Frankrijk	„ 800 „
Engeland	„ 570 „
Andere bondgenooten	„ 250 „
	<hr/>
	£ 2120 miljoen,

of als men zeker wil zijn, ten hoogste £ 3000 miljoen.

Keynes licht deze bedragen uitvoerig toe. De genoemde £ 250 miljoen zou dus feitelijk via België aan de andere bondgenooten ten goede komen. Overigens waarschuwt Keynes voor een te hoog aanslaan van de schade van België. Verschillende groepen der civiele bevolking hebben het onder de bezetting allermintst kwaad gehad en, wat verliezen te velde betreft, heeft bv. Australië naar verhouding hooger tol betaald dan België. Ook Vanderlip laat zich in zijn boek, wat het economisch herstel van België betreft, in gelijken geest uit. „Houdt bij België een oogje in het zeil” — zoo zegt hij. „Het zal er het eerst weer boven op zijn.”

Keynes erkent, dat het bedrag van Engeland groot lijkt. Op pl.m. 30 miljoen na bestaat het echter uit schade geleden aan gezonken schepen en hunne ladingen. Het bedrag zal hier allenminst worden aangevochten. Jammer is het echter, dat Keynes zonder er een woord verder over te zeggen, deze vergoeding blijkbaar op één lijn stelt met de vergoeding voor de verwoeste oorlogszône. Wij zullen hem er niet hard om vallen, omdat hij elders als zijn meening geeft, dat wat door Duitschland wordt betaald, naar behoefte tusschen

de geallieerden zal worden verdeeld, en hij verderop zelfs mededeelt, dat hij in een eerste, meer gedetailleerd plan zich op het standpunt had gesteld, dat Engeland van alle aandeel moest afzien. Toch mag niet onopgemerkt blijven, dat, terwijl bij Frankrijk vaststaat, dat de schade ten volle geleden en onvergoed is, dit bij de Engelsche zeeschade een gansch ander geval is. Al dadelijk is het duikbootrisico omgezet in een molestpremie, zoodat voorzoover voor den vreemdeling gevaren werd, de last door dezen werd gedragen. Ongetwijfeld heeft het Engelsche volk ernstig den druk ondervonden van de vrachtverhooging, die voor een groot deel in den duikbootoorlog oorzaak vindt, en ondervindt het dien nog. Voor de andere volkeren is het echter niet anders, terwijl hier voor Engeland het voordeel tegenover staat, dat het dientengevolge zooveel te meer wegens diensten aan den vreemdeling te vorderen heeft. Zelfs wordt in een recente officieele berekening — Board of Trade Journal 15 Januari 1920 — het netto inkomen uit dezen hoofde, dat in 1910 pl.m. f 100 miljoen beliep, voor 1919 geschat op f 400 miljoen en voor 1920 op f 500 miljoen.

Uitvoerig en niet zonder bitterheid licht Keynes dan toe, hoe langzamerhand de hierboven weergegeven opvatting der schadeloosstelling verlaten werd. Frankrijk had steeds méér gewild, de beslissing viel bij de ongelukkige Khakiverkiezing in Engeland in December 1918, toen Lloyd George op het laatste oogenblik met zijn program van „Hang the Kaiser” en „Fullst Indemnities” voor den dag kwam. De kosten van gezinsonderhoud der soldaten en de volle toegezegde pensioenbedragen zijn toen als voorwendsel genomen. „There are few episodes in history which posterity will have less reason to condone, — a war ostensibly waged in defence of the sanctity of international engagements ending in a definite breach of one of the most sacred possible of such engagements on the part of the victorious champions of these ideals.”

De aldus mede in aanmerking genomen bedragen kunnen gesteld worden op:

Britsche Rijk	£ 1400 miljoen.
Frankrijk	„ 2400 „
Italië	„ 500 „
Anderen (incl. Ver. Staten)	„ 700 „
	£ 5000 miljoen.

In totaal dus aan den ruimen kant een bedrag van f 8 milliard. Betaald moet worden f 1 milliard voor 1 Mei 1920, waaruit in de eerste plaats gevonden worden de door Duitschland gedragen kosten der bezettingslegers en voorts — wat een bepaling van betekenis is — de verschaffingen aan voedsel en grondstoffen, die noodzakelijk moeten worden geacht om Duitschland in staat te stellen aan haar verdere verplichtingen te voldoen.

Tegelijk zal Duitschland f 2 milliard obligaties afgeven, waarbij te voegen wat van de eerste f 1 milliard onbetaald blijft, alles 2½ pCt. rente dragend en na 1925 5 pCt. rente plus 1 pCt. amortisatie.

Zoo spoedig Duitschland's betaalkracht toeneemt, zal voor een verdere f 2 milliard en daarna voor wat overblijft 5 pCt. obligaties worden uitgegeven. Dadelijk van het vredesverdrag af worden deze bedragen echter met 5 pCt. cumulatief intrest belast. Keynes berekent, dat, wanneer deze obligaties eerst in 1936 kunnen worden uitgegeven, Duitschland alleen al aan rente f 650 miljoen per jaar zal hebben te betalen.

Zal Duitschland, daargelaten den druk van zoodanig uitzicht zonder hoop, hiertoe in staat zijn?

Wat de eerste f 1 milliard betreft, is aanwezig te achten:

1. Goud. De voorraad is thans, Januari '20, ongeveer f 50 miljoen. Wil men den Mark niet allen steun ontnemen, dan is uit dezen hoofde slechts zeer weinig te wachten.

2. Schepen. Geacht kan worden, dat f 120 miljoen overgegeven is.

3. Buitenlandsche effecten. Van het vooroorlogsch

bedrag ad plm. f 1 milliard gaat af: a. wat gerequestreerd is in de geallieerde landen; b. wat belegd was in Rusland, Oostenrijk en verdere in gelijke economische conditie verkeerende landen; c. wat gedurende den oorlog in den vreemde is gerealiseerd; d. wat sinds den wapenstilstand uit Duitschland verdwenen is. Keynes acht theoretisch hoogstens nog f 250 miljoen aanwezig, waarvan realiseerbare waarde tusschen f 100 en f 200 miljoen. Uit deze drie hoofden is dus hoogstens een bedrag van f 250 miljoen tot f 350 miljoen te wachten, waarbij nog komt f 80 miljoen waarde onder den wapenstilstand overgegeven. Van dit totaal moet nu voor kosten van het bezettingsleger ruw gerekend f 200 miljoen af, zoodat aan geldswaarde afgerond f 100 à f 200 miljoen over zou blijven, waaruit in de eerste plaats de genoemde levensbehoeften en grondstoffen zullen worden bekostigd, terwijl België preferent is voor de eerste f 100 miljoen. Wat blijft er over?

Dan de jaarlijksche afbetalingen. In 1913 had Duitschland invoeren ad f 538 miljoen tegen f 505 miljoen uitvoer. Een nadeelig saldo dus ad f 33 miljoen, dat in de laatste 5 jaren zelfs gemiddeld f 74 miljoen beliep. Alle bronnen, waaruit dit tekort werd aangevuld, verdwijnen, terwijl door het vredesverdrag het uitvoercijfer van verschillende goederen belangrijk dalen, het invoercijfer — ertsen! — stijgen zal. In de eerste jaren zal, zelfs wanneer de Entente al haar best doet de industriele productie van Duitschland zoo hoog mogelijk op te voeren, een uitvoersurplus van eenige beteekenis nauwelijks te wachten zijn. En zal het op den duur te wachten zijn, bij de zekerheid, dat alle overschot den overwinnaar ten goede komt in afrekening op eene zich rente op rente cumuleerende schuld? In afzienbaren tijd zal slechts door beperking van den invoer voor eigen verbruik, dat is door een zeer ernstige daling van den levensstandaard in Duitschland, een overschot te bereiken zijn. Keynes acht f 50 miljoen, f 100 miljoen in huidige prijzen, al een zeer belangrijk bedrag en wil dan ook de uitkeering tot dit laatste bedrag beperken. Dit vertegenwoordigt, berekend op annuïteitsbasis van 6 pCt., een hoofdsom van f 1700 miljoen, met het evengoemde dadelijk te betalen bedrag in totaal plm. f 2 milliard. Keynes erkent, dat in 1870 niet te voorzien was, hoezeer Duitschland zich in een menschenleeftijd zou ontwikkelen, en ook thans is mogelijk, dat het dermate geknotte Duitschland zich na een overgangstijdperk van ongetwijfeld langen duur een nieuwe toekomst gaat scheppen. Ook in dit geval moet een bedrag als het genoemde voldoende worden geacht. Het overtreft 10 maal de in 1871 door Frankrijk betaalde schadeloosstelling na een oorlog, welks sloopende invloed op den overwonnenen niet in de verte met dien van dezen oorlog kan worden vergeleken. ⁴⁾

Een moeilijke taak wacht de Commission des Réparations, aan welke Keynes vervolgens nog enkele bladzijden wijdt. Haar bevoegdheden zijn van uiterst ingrijpenden aard. Zij heeft tot taak voortdurend het oog te houden op Duitschlands ontwikkeling, kan alle inlichtingen verlangen, terwijl Duitschland zich verplicht alle door haar gewenschte wettelijke maatregelen in het leven te roepen. „Duitschland — aldus de Duitse financieele commissie te Versailles — is aldus niet langer een eigen volk en eigen staat, maar daalt af tot een handelsonderneming, door haar crediteuren aan een curátor in handen gegeven, zonder

⁴⁾ Eenige moeite heeft Keynes hier met het feit, dat de Duitse onderhandelaars hunnerzijds een bedrag van f 5 milliard hebben aangeboden. Keynes betreurt deze houding, aangezien met het oog op de verdere reserves dit bedrag slechts schijn is. De verschillende posten, die Duitschland in mindering wilde brengen, konden op f 2 milliard worden geschat, terwijl de overblijvende f 3 milliard geen rente zou dragen. De contante last van dit bedrag kan hierdoor bij een betaling in een reeks van jaren op ongeveer f 1,5 milliard worden geschat.

dat haar zelfs de geringste mogelijkheid gelaten wordt haar bereidwilligheid te toonen haar verplichtingen uit eigen wil na te komen." Ook hierin acht Keynes nauwelijks eenige overdrijving aanwezig.

Dit alles — en aldus eindigt Keynes dit hoofdstuk — is bedreven in den naam der Gerechtigheid. „The policy of reducing Germany to servitude for a generation, of degrading the lives of millions of human beings, and of depriving a whole nation of happiness should be abhorrent and detestable, — abhorrent and detestable, even if it were possible, even if it enriched ourselves, even if did not sow it decay of the whole civilised life of Europe.”

B.

DE REPUBLIEK DUITSCH-OOSTENRIJK EN HAAR ECONOMISCHE POSITIE IN 'T VERLEDEN EN HEDEN.

Algemeene toestand. Geheel de wereld is met weemoed vervuld over het noodlot, dat het eens zoo levenslustige Weenen en het bloeiend Oostenrijk heeft getroffen. Het aanzienlijke Oostenrijk-Hongarije, het gebied waar de Habsburgsche dynastie den Keizer-Koninklijken scepter voerde, met een oppervlakte van 676.615 K.M²., na Rusland, het grootste rijk van Europa, nog 128.700 K.M. groter dan het Deutsche Rijk, met 51.390.000 inwoners (Duitschland telde 64.926.000 inw.), is uit elkander gespat. Tsjecho-Slowakije en Hongarije zijn zelfstandige rijken geworden, Slavonië, Kroatië, Krain, Bosnië en Herzegovina alsmede Stiermarken en Karinthië ten zuiden van de Drave, zijn bij den Joego-Slavischen staat gebracht. Italië werd Zuidelijk Tirol en Triëst toegewezen en het nam Fioeme in bezit; Roemenië nam Zevenbergen en Boekowina; Galicië komt grotendeels bij Polen, en aldus bleef er slechts een gebied van ongeveer 80.000 K.M². over met ongeveer 6½ miljoen inwoners, dat de Oostenrijksche Republiek uitmaakt, zooals de grenzen bij den vrede van St. Germain werden vastgesteld. Dit gebied bestaat uit de deelen Opper- en Neder-Oostenrijk, deelen van Stiermarken en Karinthië en Noordelijk Tirol, gewesten hoofdzakelijk door Duitsche volkelementen bewoond. De tegenwoordige Oostenrijksche staat beslaat een gebied ruim tweemaal zoo groot als Nederland, en staat in bevolking ongeveer hiermede gelijk, terwijl de hoofdstad van Oostenrijk alleen (althans vóór den oorlog) ruim 2.133.000 inwoners telde. Oostenrijk is gedegradeerd tot een staat ongeveer als Portugal. Maar met dit verschil, dat Portugal aan zee is gelegen en Oostenrijk aan alle zijden door landgrenzen is ingesloten en omringd wordt door rijken, die geenszins in vriendschappelijke verhouding staan tot het land, waar eens de dynastie zetelde en vanwaar de regeering over de deelen uitging.

Zoo is Oostenrijk een geïsoleerd gebied geworden. Oostenrijk met Weenen was groot geworden en welvarend als staatkundig centrum van vele gewesten met allerlei voortbrengselen, en die naar de hoofdstad het noodige aanvoerden, omdat het eigen stadsgebied van Weenen op verre na daarin niet kon voorzien. Zoolang Oostenrijk een grooten staat vormde en handel dreef naar het Oosten en Westen, naar het Zuiden en Noorden, was die voorziening voor Weenen geen bezwaar. Maar nu Oostenrijk een klein land werd, dat betrekkelijk een geringe oppervlakte aan vruchtbare terreinen overhield, onvoldoende om het noodige voedsel voor de hoofdstad en de andere steden te produceren, toen de oorlogsverhoudingen en later de valuta-verhoudingen het handelsverkeer met het buitenland stop zetten, begon de ellende van het geïsoleerde land. De vrede schiep voor Oostenrijk een afsluiting, die noodlottig is en drukkend blijven zal, zolang geen algemeene vrede met vrijheid van verkeer in Europa hersteld is. Men gevoelt het in de Oostenrijksche landen aan den lijve, dat de door staatkundig drijven of nationalistisch opwinden ontstane

scheiding het economisch evenwicht in verschillende gewesten heeft verbroken. Het scheppen van staten met dergelijke toestanden was de grootste misgreep bij den vrede, en het kan alleen uit onvoldoende kennis van de economisch-geographische verhoudingen verklaard worden, dat op die wijze een economisch en staatkundig gebied versnipperd werd.

Wij willen in dit artikel de economisch-geographische verhoudingen in de tegenwoordige Oostenrijksche Republiek nader beschouwen, om hetgeen wij boven uitspraken nader toe te lichten, en enkele economische verschijnselen in dit land historisch te verklaren.

Natuurlijke gesteldheid des lands. Naar de terreingesteldheid bestaat het tegenwoordig Oostenrijk uit de Oostelijke Centrale Alpenketen met de Noordelijke Kalk-Alpen en het Alpenvoorland, dat afdaaft in het dal van den Donau, hetwelk aan beide zijden dezer rivier van Passau (Beieren) tot bij Presburg (Tsjecho-Slowakije) tot den Oostenrijkschen staat behoort. Ten N. van den Donau wordt in het W. het Oostenrijksche gebied begrensd door het Bohemer Woud, dat met zijn granietmassa op verscheidene plaatsen tot dicht bij de rivier nadert. De Donau dringt op Oostenrijksch gebied eenige malen door rotspoorten, waar gebergten de rivier insluiten, en daarboven hebben zich kleinere of grootere alluviale vlakten gevormd door het aanslibben van meren, welke hier eens bestonden. Dat zijn de bekkens van Efferding, van Krems en het grootere bekken van Weenen.

Het bekken van Weenen gaat naar het N.O. over in het water- en boomlooze Marchfeld, een steppeachtig land, dat soms voor gedeelten als een zee wordt overstroomd, en slechts hier en daar nederzettingen heeft. Naar het Z. gaat het vriendelijke, goed gecultiveerde landschap van het Weener bekken over in een ware grintwoestijn, het „Neustädter-Steinfeld”, een terrein, dat door de snelstroomende Alpenrivieren met steenpuin is overdekt. De Donau is van Passau tot Linz aan den Noordelijken oever met hooge, woudrijke bergketens, aan den Zuidelijken oever door golvende heuvelanden omzoomd. Dit heerlijke gedeelte der rivier draagt den naam Zaubertal. Na een kleine vlakte doorstroomd te hebben verheft zich rechts van de rivier de stad *Linz*, het Romeinsch *Lentia*, een stad met 68.000 inwoners, die haar ontwikkeling dankt aan den verbindingsweg van het Salzkammergut in het Zuiden met Bohemen in het Noorden, die hier den Donau kruist. *Linz* is een hoofdhaven voor de stoombootvaart op den Boven-Donau.

Beneden *Linz* wordt het stroombeeld van den Donau eentoniger door de meer vlakke oevers, waar de dorpen en velden zich achter wilgenstruiken verbergen. Doch weldra verschijnen weer de bergen met steile wanden aan den oever, het dal wordt nauwer, en wij bevinden ons in de schoone Wachau, het schilderachtige nauwe dal van den Donau in Neder-Oostenrijk tusschen Melk en Krems, met de slotruïnen Aggstein, Spitz en Dürnstein, waar de Donau in schoonheid met de mooiste streken van den Rijn wedijvert. Vervolgens wijken de bergen weder terug; hier stroomt de Donau door de Kremservlakte, terwijl wilgenstruiken de oevers omzoomen. Dicht bij Weenen verschijnen de bergen weer aan de Zuidzijde van den Donau, die het Kremser bekken aan die zijde afsluiten. Dat is het Weener woud, een der eerste uitloopers van de Alpen, die in den Kahlenberg en den Leopoldsberg zijn heerlijke uitzichtspunten heeft. Ook aan de overzijde nadert heuvelland weder, en als de rivier deze rotspoort is doorgebroken komt zij in de schoone, vruchtbare vlakte van het Weener bekken, dat in het Oosten wordt afgesloten door de kleine Karpathen en het Leitha-gebergte, waarna de Donau door de grootere vlakten van het Hongaarsch gebied verder stroomt.

Het Donau-dal is het hoogste en vruchtbaarste gedeelte van het land. Van hier stijgt het terrein naar het Zuiden, eerst tot een zône van vlakten en heuvel-

beter tot de veeteelt dan voor den akkerbouw. De runderteelt staat bovenaan in de bergstreken; in Stiermarken is ook de varkenshouderij aanzienlijk, eveneens in het heuvelland en in het Weener bekken, en hier is de schapenteelt van eenige beteekenis. Maar ook vee is er niet voldoende voor de vleeschvoorziening.

Hoewel de akkerbouw en ook de veeteelt in de berglanden van Oostenrijk zeer beperkt zijn, leveren toch de bergen andere bronnen van bestaan. Een groot gedeelte van het bergland, wel ongeveer 44 pCt., is met bosschen overdekt, en de exploitatie der bosschen houdt er vele handen bezig. Woud en weide grenzen in het bergland niet alleen aan elkander, maar gaan ook in elkander over; waar het woud gekapt wordt vindt het vee zijn weg.

Delfstoffen. Een andere bron van bestaan in het bergland leveren de delfstoffen. De Oostelijke Alpen zijn van ouds bekend als rijk te zijn aan nuttige delfstoffen. De ertsen zijn veelal aan dislocatiën verbonden, en de Oost-Alpen, waar de verzakkingen en verschuivingen zoo aanzienlijk zijn, vormden daardoor een ertsgebied in de hoogste mate. Reeds in de middel-eeuwen was er schier geen gedeelte dezer Alpen, waar niet naar edele metalen gezocht werd; Tirol had ongeveer de beteekenis als later Californië en Zuid-Afrika wegens den goudrijkdom. En in de gneismassa der Centrale Oostelijke Alpenketen, op de grens van Karinthië en Salzburg, vindt men op een breedte van 180—190 K.M. goudhoudende ertsgangen. Reeds de Taurisken en de Romeinen wonen hier goud, en na de stormen der Grootte Volksverhuizing werd de mijnbouw hier weer begonnen, die in de 16e eeuw het hoogtepunt bereikte. De goudzucht trok de menschen naar deze bergstreken tot in de sneeuwgewesten. Daardoor werden de Oostelijke Alpen steeds dichter bevolkt, en langs de geheele Noordelijke Alpen heerschte een drukke bedrijvigheid door den mijnbouw, die eerst verminderde toen de edele metalen uit Amerika Europa binnenstroonden. Thans is de productie van edele metalen in dit gebied gering.

Van de andere metalen levert dit land nog lood, kwikzilver, zink en koper. Lood vindt men vooral in Karinthië. De hoofdleverancier niet alleen van het Alpine-, maar ook van het Cis-Alpine koper, is Salzburg.

Het zwaartepunt van de mijnbouwproducten in de Alpine-landstreken ligt in de productie van zout, bruinkolen en ijzer. IJzer en zout hebben sedert de middeleeuwen onveranderd hun beteekenis behouden. De belangrijkste ijzerertsen komen voor in een strook „grauwakke” van Reichenau in Beneden-Oostenrijk over Opper-Stiermarken en Salzburg zich uitstrekkend naar Tirol. Vooral in Stiermarken wordt ijzer geleverd: de Ertsberg tusschen Eisenerz en Vordernberg is reeds twintig eeuwen in exploitatie. Daarnaast is Karinthië het belangrijkste ijzergebied.

Het tegenwoordig Oostenrijk heeft steenkolen in de Alpenlanden, die evenwel van jongen ouderdom zijn, nl. uit de Trias-formatie, en eigenlijk vormen wat men noemt „Schwarzkohlen”. Deze kolenlagen strekken zich in geheel Beneden- en Boven-Oostenrijk uit door de Kalk-Alpen. Door het krachtig vouwingsproces, waaraan deze kolenlagen waren blootgesteld, zijn zij echter veel verscheurd en in afzonderlijke banken en lenzen verdeeld, waardoor de exploitatie moeilijk en kostbaar werd. Sedert de aanvoer van kolen, door beter spoorwegverkeer van elders, voordeelijker kon plaats hebben, is de kolenmijnbouw in deze streek veel verminderd, zijn verscheiden mijnen gesloten. Alleen bij Lilienfeld en in de streek van Lunz zijn nog kolenmijnen in bedrijf, doch zij hebben slechts locale beteekenis.

Verder vindt men nog kolen bij Grünbach niet ver van Wiener Neustadt, welke lagen van den rand van het Weener bekken tot in het Noorden van Tirol zijn na te gaan. Doch ook hier is de opbrengst niet van

grootte beteekenis; hij bedraagt niet meer dan 75.000 ton. Wel vindt men in de Noordelijke Alpen een groot aantal kleine kommen met bruinkolen, maar zij zijn zeer beperkt. Een groep daarvan vindt men in het gebied der Mur en de Murz, dat zich voortzet in Beneden-Oostenrijk. Deze kolen zijn van goede qualiteit en zij leveren jaarlijks ongeveer 1 mill. tonnen op. Ook elders vindt men nog bruinkolen in dit gebied.

Graphietlagen vindt men in Stiermarken. En veen vindt men in Beneden- en Boven-Oostenrijk ruim 6.530 H.A., in Stiermarken 2.267 H.A., in Karinthië 4.184 H.A. en in Tirol (volgens oude grenzen) 2.280 H.A. Uit het vorenstaande mag men afleiden, dat Oostenrijk, wat de kolen betreft, grootendeels is aangewezen op den aanvoer van elders.

Dit laatste is van des te meer beteekenis, omdat de Oostenrijksche landen een aanzienlijken rijkdom aan ijzererts bezitten, zooals wij reeds opmerkten, en daaraan een levendige ijzernijverheid verbonden is, zoowel voor de levering van ruw ijzer als voor de bewerking van ijzer.

H. BLINK.

Den Haag.

DE VESTIGINGSPLAATS DER HOLLANDSCHE HOOGOVENS.

Op de vestigingsplaats der nijverheid is in de laatste jaren meer en meer de aandacht gevallen en wie zich slechts indenkt hoeveel fouten — en onherstelbare juist — er bij het kiezen van die plaats gemaakt kunnen worden, zal dit wel aanstonds begrijpen.

„Trouwens heeft de enquête door de Mij. van Nijverheid in 1917—'18 gehouden het belang eener juiste vestigingsplaats voldoende in het licht gesteld. De keuze van een goed terrein is dan ook als functie van zeer verschillende factoren een zoo belangrijk vraagstuk met het oog op de rentabiliteit der onderneming, dat het de moeite waard gebleken is er een speciale organisatie voor in het leven te roepen.”¹⁾

Verscheidene studies zijn aan dit onderwerp gewijd, waarvan de bekendste is het boek van Prof. A. Weber, waarin hij met hulp van een mathematicus Dr. George Pick een „einheitliche” theorie trachtte op te stellen, die ondanks de kritiek van Bortkiewicz en Sombart nog ongeschokt staat.

Om het een en ander te kunnen toepassen moet men weten:

- 1e. vanwaar en met welke hoeveelheden de grondstoffen worden gehaald;
- 2e. de soort der transportwegen (land- of waterwegen, enz.) en de geldende tarieven;
- 3e. de aard van het bedrijf (o.a. om na te gaan hoeveel produkten men uit een bepaalde hoeveelheid grondstoffen mag verwachten);
- 4e. de ligging der konsumptieplaatsen en de daaraan te vervoeren hoeveelheden fabrikaat;
- 5e. de loonen en de grondprijzen in verschillende te beschouwen plaatsen.

Wanneer men een driehoek teekent, de hoekpunten noemt M_1 , M_2 en K_1 voorstellende twee plaatsen van waar men materialen betreft en de plaats waar de konsument gevestigd is, dan zal de productieplaats: P ergens in den driehoek moeten liggen. Dat punt P is het *transportkosten-minimumpunt* in den z.g. *standplaatsdriehoek*. Om P te vinden gebruiken Weber en Pick planimetrische konstrukties evenals Prof. Launhardt vóór hen reeds had gedaan in zijn artikelen over: „Die Bestimmung des zweckmässigsten Standortes eines gewerblichen Anlage” (Z. d. V. D. I. Bd XXVI. H. 3—1882), waarin hij o.a. de vestigingsplaats voor een hoogenovenbedrijf *konstrueerde*, waarvoor de verhoudingsgetallen van erts, kolen en ruw ijzer zouden zijn 100 : 82 : 32, terwijl hij zich voorstelde, dat het erts uit Brunswijk en de kolen uit Dortmund gehaald werden. Daar echter de algemeene

¹⁾ Ir. M. L. van der Schaaff, Tijdschrift Mij. van Nijverheid, Dec. '19.

konjunktuur verre van stereotiep is, waardoor in- en verkoop wisselen, blijft ook de standplaatsdriehoek variabel en zal de vestigingsplaats zelden beantwoorden aan de transportkosten-minimumplaats.

De verschillende mogelijkheden geven andere driehoeken, die op de kaart een — laat ik zeggen — P-veld uitstippelen, waarbuiten men de standplaats dus zeker niet moet kiezen. Afwijkingen worden teweeggebracht door geografische of andere bijzonderheden en zoo kan in het P-veld een natuurlijk zwaartepunt gevonden worden, dat eenvoudig heel het veld in zich opneemt zooals in ons geval, wat zal blijken.

Hoe meer dan twee materiaalbronnen kunnen worden saamgesteld, hoe meerdere konsumptieplaatsen in rekening gebracht worden, welke algebraïsche formules en stellingen opgesteld kunnen worden, daarvoor verwijs ik naar Weber's boek. Zij hier alleen vermeld, dat men de som van het gewicht der grondstoffen (benodigd voor 1 ton produkt) en 1 ton produkt het *standplaatsgewicht* S.G. noamt waaromtrent een stelling zegt: Een bedrijf met een hoog S.G. is niet verbruiks — maar materiaal-bepaald. Dus een hoogovenbedrijf moet zijn standplaats dicht bij de materiaalbronnen dan bij de konsumptiebronnen kiezen.

In de praktijk beantwoorden werkelijk de moderne hoogovenbedrijven vrijwel aan deze stelling.

Evenals in Frankrijk en Duitschland (Emden, Bremen, Lübeck, Stettin) liggen de Italiaansche hoogovens (uitgezonderd één boven Rome) allen aan de kusten: in de bocht van Pozzuoli, verder aan de Tyrreënsche kust, twee aan de Ligurische kust en één bedrijf op de Noordkust van Elba (vgl. Dr. Pothmann in Weltw. Arch. 15 Febr. 1918), zelfs zijn in Sluiskil *Fransche* kookovens gebouwd alleen om de daar aangebrachte steenkool te verkokken voor de hoogovens in Noord-Frankrijk. Tot zoover het buitenland en uit het volgende moge blijken waar men zich alzo de vestigingsplaats voor een hoogovenbedrijf koos of dacht te kiezen in Nederland.

Omstreeks 1875 had men in Gelderland wel enkele ouderwetsche hoogovensteden, welke ijzeroer, dat op enkele plaatsen hier gevonden werd, verwerkten, maar zij zijn allengs verdwenen. In 1911 liepen geruchten, dat een buitenlandsche groep terreinen zocht voor een hoogovenbedrijf aan de Beneden-Maas, maar behoudens tijdschriftartikelen over de wenschelijkheid of onmogelijkheid, hoorde men van daden niets, totdat in deze tijden de reeds begonnen beweging ten gunste van de oprichting van een modern bedrijf door de omstandigheden werd verhaast.

De „Limburger Koerier” sprak van een Société Hollando-Belge, die een hoogoven en een cementfabriek op de terreinen onder oud-Vroenhoven in Limburg wilde bouwen. Verder sprak men van een tweede buitenlandsche groep, die het landgoed Cartenbach, ook in Limburg, voor hetzelfde doel zou willen kopen, terwijl „Het Zuiden” berichtte, dat de direktie der Oranje-Nassau-mijnen het landgoed Ter Worm aangekocht had, om daar een hoogoven-industrie te vestigen.

Na deze min of meer juiste berichten meldde de „N. R. Ort.” van 15 November '17, dat het comité van oprichting van een hoogoven-, staal- en walswerk met de inschrijvers hadden besloten tot de oprichting van een naamloze vennootschap, inmiddels was in April en Juni '17 door de Tweede en Eerste Kamer het wetsontwerp betreffende de deelname door den Staat met 7½ miljoen goedgekeurd en daarna Velzen als standplaats gekozen; echter is nu de bouw om allerlei redenen uitgesteld, zoodat de bespreking over de vestigingskeuze nog genoeg aktueel blijft.

Na ons aldus in zeer korte trekken georiënteerd te hebben omtrent de theorie en de geschiedenis van het Hollandsch bedrijf, willen wij nog even wat gegevens releveeren, die door het comité van oprichters zijn gepubliceerd of die op grond van berekeningen (die wij hier achterwege zullen laten, we willen alleen

zeggen, dat de litteratuur nogal uiteenlopende cijfers opgeeft) uit den aard van het bedrijf bekend zijn.

Grondstoffen: 550.000 ton erts (Bilbao, misschien ook uit Grängesberg); 300.000 ton kooks (b.v. om de helft uit Hull en Limburg); 200.000 ton kalksteen (uit eenige kalkgrondstreek); 30.000 ton schroot (ijzerafval uit de omgeving).

Produkten: 120.000 ton scheepswalswerk; 30.000 ton ander walswerk; 70.000 ton gietijzer; 320.000 ton cement.

Bij deze jaarproduktie is nog te voegen een niet onbelangrijke hoeveelheid elektrische energie. Gebruikt men gasmotoren, dan zal ongeveer overblijven (na aftrek voor eigen gebruik) 6600 K.W. per uur, gebruikt men stoommachines, dan waarschijnlijk niets, bewandelt men een tusschenweg als een der grootste en modernste hoogovenbedrijven te Oberhausen door de helft der gassen in motoren en de helft onder ketels aan te wenden, dan houdt men ongeveer 3300 K.W. per uur over.

Het een en ander wordt beslist door de technische overweging of het getal in bedrijf zijnde ovens een regelmatig gastoevoer aan de motoren verzekeren, of er een reguleurketel tusschen geplaatst moet worden, enz. enz.

Over de grondprijzen kan men kort zijn. Dat deze faktor alleen van belang is bij zeer groote verschillen, blijkt uit een voorbeeld (vrij naar Weber blz. 31). Stel een Thomasbedrijf van 400.000 ton jaarproduktie eischt een oppervlakte van 100 H.A., waarvan in plaats A betaald moet worden f 5 per Are en in B vijfmaal zooveel. Voor A komt dit te staan op f 50.000 en voor B op f 250.000. Indien aan afschrijving plus rente 10 pCt. het eerste jaar betaald wordt, dan kost plaats B een f 20.000 meer dan A of 5 cent op 1 Ton. (Kost b.v. 1 Ton f 100, dan zou dit een verhooging van slechts 0,05 pCt. zijn.) De voornaamste faktoren zijn echter die der transportkosten-oriëntering.

Een hoogovenbedrijf is zooals we gezien hebben: materiaal-bepaald en een eenvoudige standplaatsdriehoek steunende op de twee materiaalbronnen Rotterdam (erts, kolen) en Limburg (kolen) met als konsumptieveld Zuid-Holland (en omgeving als Amsterdam, Haarlem, Vlissingen, Utrecht) leert dat noch het Noorden, noch het Zuiden noch het Oosten des lands voor het P-veld in aanmerking komen.

De theorie zou dit per se uitwijzen. Dan blijven dus over: Holland en Utrecht. Door gebrek aan groot vaarwater, valt Utrecht dadelijk uit. Enkele standplaatsdriehoeken stippelen een veld uit, dat begrensd wordt door de linies IJmuiden—Amsterdam en Hoek van Holland—Rotterdam. Omdat een vaste bodem voor de zware installaties gewenscht is, zijn de natuurlijke zwaartepunten in dit veld de duinrand IJmuiden—Hoek van Holland en het Gooi. Aan de Vecht zijn de transportmogelijkheden ongunstiger dan aan de Noordzeekust, blijft dus over de strook IJmuiden—Hoek van Holland. De mond van den ouden Rijn kan onmogelijk met zijn Zuidelijke en Noordelijke burens konkurreeren, zoodat men nog nader beschouwen moet de terreinstrooken langs den Nieuwen Waterweg en langs het Noord-Hollandsch kanaal, beide vanaf den zeekant naar binnen toe tot een grens van slapper grond. Een nadeel voor de terreinen langs den waterweg — klaagt men — is dat zij te smal zijn, voornamelijk door den spoordijk; hoewel een niet noodzakelijk blijvend bezwaar kan het dan toch wel een oogenblikkelijke verhindering zijn.

Ten behoeve van het in Velzen meest geschikte terrein moet een weg verlegd worden, dus een nadeel is ook hier de grondverplaatsing.

Zou men wel ooit een industrieterrein geheel naar eisch op- en bijgewerkt vinden?

Ten opzichte van het kolentransport uit Hull, Schotland, Yorkshire, Durham, Northumberland, enz. liggen beide plaatsen even gunstig, voor het kolentransport uit Limburg biedt H. v. H. het voordeel van

een korteren weg en van denzelfden weg (waterweg de Maas). Blijvende besparingen tellen het zwaarst.

De ertsaanvoer zal hoogstwaarschijnlijk grootendeels uit Bilbao (waar Hollanders concessies bezitten) zijn en voor een geringer deel uit Zweden, in dat geval ligt H. v. H. een halven dag varen gunstiger t.o.v. Bilbao.

Omdat een hoogovenindustrie in Nederland niet bestaat, teekenen zich geen centra af waar de loonen voor die industrie een minimum vertoonen. Uit statistieken weet men alleen, dat de hoogste loonen in de zware industrie worden betaald.

JAC. BROUWER

Januari 1920.

AANTEKENINGEN.

Credietverleening door de Vereenigde Staten. — Naar de lezer zich zal herinneren toonde de heer Westerman zich in No. 210 van dit blad sceptisch gestemd t.o.v. den omvang der financiële hulp die voor Europa van de Ver. Staten te wachten is, omdat ten eerste het gewone bankcrediet niet dienen kan en vervolgens omdat de uitgifte eener leening op moeilijkheden zal stuiten.

Hiertegenover stelde Mr. Moll in No. 212 zijn optimistisch getinte beschouwingen, er op wijzende, dat langs Treasury en Federal Reserve Banks tengevolge van het aannemen van de Edge-bill het Gouvernement officieus zijn steun verleent ter financiering van credieten, welke corporaties van exporteurs aan Europeesch importeurs mochten willen verleen.

In verband hiermede is het wellicht van belang kennis te nemen van enkele recente uitlatingen van gezaghebbende zijde, waarvan de eerste twee ontleend zijn aan de Annual Financial & Commercial Review van The Times van 23 Januari j.l.

In de eerste plaats is daar aan het woord Thomas W. Lamont van het Huis Morgan & Co.

„Hocwel de nood van Europa alleszins door Amerikaanse bankiers en industrieelen begrepen wordt,” aldus de Hr. L., „zijn er niet te onderschatten moeilijkheden, om dit begrijpen in handelen om te zetten.” Ten eerste noemt hij de flauwe stemming der Amerikaanse beleggingsmarkt, sinds geen beroep meer op de vaderlandsliefde der kapitaalbezitters kan worden gedaan, waardoor de 1 November 1919 in de Ver. Staten geëmitteerde Engelsche leening, groot £ 250.000.000, hoewel oogenschijnlijk een succes, slechts met behulp van een groep banken geen mislukking werd.

Wegens de inkomstenbelasting, van 25 tot 75 pCt. van het inkomen bedragend, koopt de groote Amerikaanse belegger liever belastingvrije $3\frac{1}{2}$ en $3\frac{3}{4}$ pCt. obligaties van zijn eigen gouvernement, die (volgens mededeeling van den hierna nog te noemen Hr. Roberts) een rendement van $5\frac{1}{2}$ geven, dan 6 pCt. Engelsche, waarvan, genomen tegen koers van uitgifte, het rendement $1\frac{1}{2}$ —3 pCt. is. Geen wonder dan ook, dat buitenlandsche leeningen laag noteeren. Zoo worden de 5 pCt. Engelsch-Fransche obligaties verhandeld tegen een koers, die ongeveer $10\frac{1}{2}$ pCt. rendement geeft. Een zoodanige rente kunnen de Europeesche regeeringen voor nieuwe leeningen natuurlijk niet aanbieden. Hierbij komt dan, dat de Fed. Res. Banken het maximum hunner crediet-capaciteit naderen, terwijl er een groote levendigheid in zaken heerscht en dito vraag naar crediet. Eenstemmigheid heerscht er over het feit, dat de credietbehoefte van Europa verre uitgaan boven het vermogen van de banken. „Bovendien”, merkt de Hr. L. op, „op dit gebied zijn Groot-Brittannië en de Ver. Staten het eens, dat voortgaan met het scheppen van crediet een steeds verder opdrijven der prijzen beteekent en een steeds meer onontwarmen van een toch reeds zoo verward probleem. Noch Amerika noch Europa kan helpen of geholpen worden dan door credieten verleend uit bespaarde koopkracht.”

Vervolgens dringt hij aan op het sluitend maken der budgetten zonder het scheppen van nieuwe koopkracht. „Wanneer op die wijze Europa een werkelijk begin heeft gemaakt met de oplossing van haar eigen problemen, dan zal daarmede iets gedaan zijn, om den weg te openen voor krachtdadige Amerikaanse hulp.”

Tenslotte wordt dan nog gewezen op de pogingen, die Frankrijk en Engeland ten koste van groote offers (door den ongunstigen stand hunner wisselkoersen) thans doen, om zich nieuwe markten te veroveren en zich belangen bij vreemde ondernemingen te verzekeren, maatregelen, die naar gehoopt wordt, in de toekomst hun vruchten zullen afwerpen. „On this point America has no criticism to offer, unless it is of herself being more or less fast asleep on such subjects as these, but she has this to say: that the sentimental appeal to American investors and to American people generally to lend to Europe and so endeavour to correct the adverse trade balances, is very much weakened by any such situation or statements, as I have just alluded to.”

Ook George E. Roberts, Vice-Pres. van The National City Bank of New York, legt den nadruk op de hinderpalen, die aan de credietverleening aan Europa in den weg staan. Hoewel minder uitvoerig dan de Hr. Lamont wijst hij op dezelfde moeilijkheden als deze. Wie bovenstaande beschouwingen leest, zal tot de conclusie komen, dat het pessimisme van den Hr. Westerman alleszins gewettigd is. De moeilijkheden, welke worden opgesomd en die voortvloeien uit de heerschende economische toestanden in de Unie en Europa en die men dus niet met een pennestreek kan doen verdwijnen, vormen de keerzijde van de maatregelen, welke ter verbetering van den toestand worden aanbevolen. Ten aanzien van de waardeering hiervan bestaat naar het wil voorkomen eenstemmigheid in de Vereenigde Staten.

De overheids-hulp valt al dadelijk af sinds de bekende verklaringen van Glass en Harding, welke laatste voor de Massachusetts Bankers' Association te Boston op 8 Januari zijn uitlatingen van einde October te Atlantic City herhaalde. Slechts is het waarschijnlijk, dat op Hoover's voorstel nog een broodcrediet van 100 à 200 millioen dollars verleend zal worden.

Ten aanzien van de mogelijkheid van bankcredieten wordt naar het bovenvermelde verwezen. Slechts zij hier nog gereleveerd, dat de Hr. Harding zich te Boston als volgt uitliet: „Het is van het grootste belang, dat alle lange exportcredieten buiten de banken om verleend worden, wier politiek behoort te zijn, hun positie liquide te houden.”

Wat de lange credieten door handel en industrie te verleen betreft, de Hr. Eugene Meyer, hoofd der War Finance Corporation verklaarde 3 Januari j.l. in een rede te New York, dat het hem verheugde, te kunnen mededeelen, dat reeds eenige dergelijke credieten verleend waren, terwijl over meerdere onderhandeld werd, waarvan er drie 5 millioen bedroegen. Bij de benooidige bedragen zinken sommen als deze evenwel in het niet.

Rest dus het crediet, te verkrijgen door het doen van een beroep op de beleggingsmarkt. Gegeven de bekende moeilijkheden, zijn de van de Edge-bill gekoesterde verwachtingen niet hoog gespannen.

„It remains to be seen, how much capital will be raised under the act,” schrijft de Hr. Roberts. „De ontwikkeling van onzen buitenlandschen handel onder de Edge-bill zal waarschijnlijk langzaam gaan”, aldus de Hr. Harding te Boston.

Ten slotte heeft men als geneesmiddel de kwijtschelding van een deel der Europeesche schuld door de Vereenigde Staten genoemd. De Hr. Roberts wijdt hieraan eenige regels. Hij is er tegen „De Europeesche schuld aan Amerika, mits verstandig beheerd, behoeft niemand drukkend te belasten. Tijd is de voorname factor, waarmede rekening gehouden moet

worden." In dit verband kan vermelding vinden de jongste uitlating van Secretary Glass, waarin deze zich verklaart tegen deelname der Amerikaansche regeering aan de in het bekende memorandum gevraagde valutaconferentie, omdat deze de hoop zou verlevendigen, dat het Amerikaansche volk de lasten van Europa op zich zou nemen door verdere regeeringsleeningen, door Amerika te verstrekken en de kwijtschelding van eenige of alle verplichtingen der Europeesche regeeringen ten opzichte van Amerika. Van de Vereenigde Staten als zoodanig is dus niets te verwachten, de belasting der banken nadert haar maximum en Governor Harding heeft hen zelfs gewaarschuwd. Resteren dus alleen de direct belanghebbenden, aan wier ingeniositeit het vinden van den vorm van eventueele credieten wordt overgelaten. Is hiermede het nut van het memorandum veroordeeld? Het wil ons voorkomen van niet. De ondertoon van alle Amerikaansche uitlatingen toch is: Slechts indien Europa zich regenereert, zal hulp verleend worden. Deze voorwaarde stelt ook het memorandum. Om Europa weer op de been te helpen kunnen geen „well-intentioned philanthropists" gebruikt worden, doch zijn harde heelmeeesters noodig. — W.

Verplichte Werkloosheidsverzekering in Italië. — Met 1 Januari 1920 is in Italië de Wet op de Werkloosheidsverzekering in werking getreden en de Minister van Nijverheid, Handel en Arbeid heeft een mededeeling verspreid, waarvan de vertaling de volgende is:

„Er wordt in herinnering gebracht aan alle werkgevers (fabrikanten, handelaars, mijneigenaars, agenten, landbouwers, pachters, enz.), dat met 1 Januari 1920 de Wet van 19 October 1919, No. 2214 in kracht treedt, bij welke aan de verplichte verzekering tegen onvrijwillige werkloosheid wegens gebrek aan arbeid zijn onderworpen de arbeiders van beide seksen, die hun werk verrichten in dienst van anderen en een belooning genieten volgens arbeidsduur of naar stukwerk en voorts de particuliere beambten, die een totale maandelijksche bezoldiging genieten van niet meer dan L. 350.

Van dat tijdstip af begint dus voor de werkgevers de verplichting tot het inhouden van kortingen op het loon der arbeiders of beambten, die in hun dienst zijn, overeenkomend met de premies voor de verzekering en de verplichting tot storting dier premies, omdat zij, niettegenstaande de premies voor de helft ten laste der verzekerden zijn, verantwoordelijk zijn voor de regelmatige betaling der premies.

Derhalve moeten de werkgevers vanaf 1 Januari 1920 voor iederen beambte of arbeider in hun dienst de premies, die te hunnen laste zijn, afhouden en daarvan aanteekening houden in hun loonstaten, om in de premiebetaling te kunnen voorzien volgens de voorschriften, die in alle gemeenten van het Rijk zijn verspreid. Het afhouden moet gelijk met de loonbetaling plaats hebben. De verzekeringspremies, die voor iederen werkdag verschuldigd zijn, varieeren met het salaris of het loon van den verzekerde en zijn vastgesteld op de volgende bedragen:

L. 0,06 per dag (waarvan L. 0,03 ten laste van den verzekerde) voor dagloonen of tot dagloon herleide loonen tot een maximum van L. 4, L. 0,12 per dag (waarvan L. 0,06 ten laste van den verzekerde) voor dagloonen of tot dagloon herleide loonen van L. 4 tot L. 8, L. 0,18 per dag (waarvan L. 0,09 ten laste van den verzekerde) voor dagloonen of tot dagloon herleide loonen boven L. 8.

Van de verplichting tot verzekering zijn alleen uitgesloten de werklieden of beambten, die hun vijftiende levensjaar nog niet hebben volbracht of hun vijf en zestigste hebben voleindigd; de thuiswerkers en de huisbedienden; de vaste werklieden in dienst van den Staat, van de Provincie, van de Gemeenten, van de Kerkgenootschappen en van de Lokaalspoorwegen en tramwegen, wier rechtspositie bij de wet is geregeld."

De verplichte werkloosheidsverzekering is dus in Italië in werking getreden en wel volgens het vaste-premiesysteem. Gezien de neiging tot socialisering en monopolisatie der Italiaansche regeering was ook wel geen ander systeem te verwachten, hoewel ik niet licht een particuliere instelling zou durven aanraden werkloosheidsverzekeringen tegen vaste premies af te sluiten. Geen risico bijna is meer afhankelijk van de individueele neigingen en daardoor meer onberekbaar dan juist het werkloosheidsrisico en slechts de Staat, die over onbeperkte middelen beschikt kan een dergelijk systeem exploiteeren. Wat is namelijk het gevolg van het vaste-premiesysteem? Iedere werklooze wordt onderhouden ten koste der gemeenschap, zonder dat van hem zelf eenig offer wordt geëischt, terwijl volgens het meer gebruikelijke systeem van den spaardwang, iedere arbeider gedwongen wordt een bepaalde som te sparen, waaruit de eerste weken van zijn werkloosheid worden bestreden, terwijl de Staat of verzekeraar eerst dan een bijdrage verleent. Omdat de arbeider in dat systeem bij een werkloosheid zijn spaargeld eerst gebruikt en na beëindiging der werkloosheid weer opnieuw moet beginnen te sparen, is de prikkel om werk te vinden veel grooter dan bij het vaste-premiesysteem en zal m.i. alleen de spaardwang of hoogstens een combinatie van beide stelsels in de praktijk voldoen. De tijd zal leeren, welke resultaten in Italië bereikt zullen worden. — A. W.

ONTVANGEN:

* *Over den internationalen financieelen en economischen toestand*, door Mr. G. Vissering, Amsterdam—Den Haag 1920.

Grafische voorstelling van de wisselkoersen der voornaamste landen in Nederland gedurende 1919. Uitgegeven door de Ned. Handel Mij., Agentenschap Rotterdam.

De grafieken geven een duidelijk en nauwkeurig beeld van het koersverloop der voornaamste devisa in 1919. Wij missen evenwel moede het voor het maken van vergelijkingen zoo waardevolle overzicht der procentueele afwijkingen, dat het vorig jaar deel van de publicatie uitmaakte.

Aantal ambtenaren der gemeente en hun salarissen in de laatste 25 jaar. Publ. 56. Uitgegeven door het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam. Amsterdam, 1920.

* Wordt nader aangekondigd.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Economic Review. — Cambridge, December 1919.

A. J. Pillsbury, An adventure in state insurance; F. L. Vaughan, Suppression and non-working of patents; D. W. Douglas, American minimum wage laws at work; E. R. A. Seligman, The cost of the war and how it was met; C. C. Plehn, The income tax as applied to dividends; H. Best, Extent of organization in the women's garment-making industries of New York.

The Journal of Political Economy. — Chicago, December 1919.

S. H. Slichter, The management of labor; B. M. Squires, The marine worker's affiliation of the port of New York; C. C. Plehn, An assessment roll for the income tax.

The economic Journal. — Londen, December 1919.

J. C. Stamp, The special taxation of business profits; R. G. Hawtrey, The gold standard; Prof. A. C. Pigou, Marshall's „Industry and trade"; H. D. Henderson, The railway strike.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, October 1919.

H. Waentig, Briavoinne; Joh. Müller, Die wirt-

schaftliche Gesetzgebung des Deutschen Reichs. (Die Zeit vom 9. November 1918 bis 31. März 1919 umfassend) 2. Teil; *O. Heyn*, Zum Problem der Geldentwertung; *F. Mataré*, Statistik der Wahlen zur verfassunggebenden deutschen Nationalversammlung vom 19. Januar 1919.

Idem. — Jena, November 1919.

H. Köppe, Die Krieganleihen der europäischen Grossmächte III (Schluss); *Joh. Müller*, Die wirtschaftliche Gesetzgebung des Deutschen Reichs. (Die Zeit vom 1. April bis 30. Juni 1919 umfassend); *A. Pfütze-Grottelwitz*, Entwicklungstendenzen in der Getreidemüllerei, Dargestellt nach statistischen Ermittlungen für Sachsen; *C. H. P. Inhülsen*, Goldbestände und Notendeckung.

Zeitschrift für Sozialwissenschaft. — Leipzig, 20 December 1919.

K. Bräuer, Probleme des Reichsfinanzwesens III (Schluss); *Joh. Pfitzner*, Die wirtschaftlichen Emanzipationsbestrebungen der Vereinigten Staaten von Amerika und ihre Erfolge II (Schluss); *R. Hennig*, Der „stumme Handel“ als pandemische Erscheinung II (Schluss); *L. Pohle*, Englische und preussische Steuerveranlagung; *W. Feld*, Familienweise Bevölkerungsstatistik; *H. Fehlinger*, Die Einwanderung in Amerika; *G. Buetz*, Die agrarischen Möglichkeiten Chinas; *H. Hoemann*, Die Anwendung des Grundsatzes der Gleichheit auf die Entlohnung des gelernten und des ungelerten Arbeiters; *E. Schultze*, Die nordamerikanischen Schiffspreise im 19. Jahrhundert.

Die Bank. — Berlin, November 1919.

A. Lansburgh, Die Wiedergeburt des Privatbankiers; *L. Eschwege*, Der Ausverkauf des deutschen gewerblichen Vermögens; *E. Schultze*, Englands Kriegskosten.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN JANUARI 1920.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f 11.014.495,—
zijnde:

Noord-Holland f 10.202.000,— 6 %
obl. à 99¼ %.

Transporteeren.. f 11.014.495,—

Transport.. f	11.014.495,—
Zeist f 738.000,— 5¼ % obl. à 100 %.	
Odoorn f 100.000.— aand. à 100 %.	
Bank- en Crediet-instellingen..... „	200.000,—
zijnde:	
Middenstands b. v. Limb. f 200.000,—	
aand. à 100 %.	
Hypotheekbanken (werkzaam in Nederland)	498.750,—
zijnde:	
N.V. De Cred.-Hyp.bank f 500.000,—	
6 % pandbr. à 99¼ %.	
Industriele Ondernemingen	9.846.250,—
zijnde:	
N.V. Vereen. Kaatsheuvelsche Stoomschoenfabrieken f 100.000,— aand.	
à 100 %.	
Apeldoornsche Machinefabriek en Metaalgieterij v/h. Loog Landaal f 150.000,— 6 % obl. à 97½ %.	
N.V. Kon. Stearine Kaarsenfabriek „Gouda“ f 3.200.000,— 6 % cum. pref. winstd. aand. A à 100 %,	
f 3.200.000,— 6 % cum. pref. winstd. aandeelen B à 100 %,	
f 1.600.000,— aand. à 200 %.	
Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn..... „	900.000,—
zijnde:	
N. V. Technisch Import Bureau f 500.000. aand. à 100 %.	
Mijnen Syndic. „Soengei Pagoe“ I.C. f 300.000,— aand. à 100 %.	
Cultuur Mij. „Waringin“ f 100.000,— aand. à 100 %.	
Diversen	2.150.000,—
zijnde:	
Waterschap „Woudsend“ f 150.000.— 5½ % obl. à 100 %.	
Maatschappij tot aanleg en expl. van Laagspanningsnetten f 2.000.000,— 6 % obl. à 100 %.	
Spoorwegleeningen	15.000.000,—
zijnde:	
Holl. IJzeren Spoorweg-Maatschappij f 15.000.000,— 6 % obl. à 100 %.	
Totaal.... f	39.609.495,—

Bovendien:

f 107.080.000,— 2/m. Schatkistpromessen à f 922,70
„ 2.913.000,— 4½ % Schatkistbiljetten „ „ 1001,54

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN OCTOBER 1919.

(Ontleend aan „de Ingenieur“.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			October 1919.	October 1918.
Maatsch. tot Expl. van S.S., N. C.-S. en Noord-Brab. Duitsche Spoorwegmaatschappij.....	f 3.042.711,—	f 4.990.637,—	f 8.200.218,—	f 7.202.008,— ¹⁾
Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	„ 3.051.094,—	„ 2.569.605,—	„ 5.802.842,—	„ 4.521.118,— ¹⁾
Tramw.mij. „de Meijerij“	—	—	„ 34.463,08½	„ 35.875,68
Zuid-Nederlandsche Stoomtramweg-mij.	„ 26.32½	„ 9.794,88½	„ 9.867,26	„ 79.681,31
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	„ 67.527,78½	„ 71.795,51	„ 143.906,39½	„ 136.269,37
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	—	—	„ —	„ —
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij	„ 27.864,04	„ 11.292,51	„ 40.283,24½	„ 40.724,55½
Gemeentetram te Amsterdam	„ 921.795,37½	—	„ 921.795,37½	„ 674.587,95
Rotterdamsche Electriche Tramweg-mij.....	„ 435.897,23½	—	„ 435.897,23½	„ 309.949,61
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	„ 767.000,—	„ 641.556,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Modjokerto—Ngoro	—	—	„ 20.200,—	„ 16.200,—
lijn Soerabaja—Krian.....	—	—	„ 72.500,—	„ 65.100,—
Samarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch... ..	—	—	„ 386.100,—	„ 338.500,—
Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ..	—	—	„ 315.300,—	„ 269.100,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Maos—Bandjarnegara	—	—	„ 52.500,—	„ 48.900,—
lijn Bandjarnegara—Wonosobo.....	—	—	„ 15.300,—	„ 12.900,—
Kediri Stoomtram-Maatschappij	—	—	„ 75.400,—	„ 69.561,—
Malang Stoomtram-Maatschappij.....	—	—	„ 71.400,—	„ 51.201,—
Deli-Spoorweg Maatschappij	—	—	„ 575.000,—	„ 428.747,—
Dedemvaartsche Stoomtramweg-maatschappij..	f 12.689,15	f 25.668,67	„ 40.037,87	„ 48.431,58½

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in „de Ingenieur“ ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek“ ontleend.

¹⁾ Definitieve opgave.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4½	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 6	12 Juni '19
Bk. van Engeland	Bel. Binn. Eff. 4½	1 Juli '15	Bk. v. Noorw. 6-6½	18 Dec. '19
Bk. van Engeland	Vrsch. in R.C. 5½	19 Aug. '14	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Duitsche Rijksbk.	6 Nov. '19	Belg. Nat. Bk. 3½	6 Oct. '19	
Bk. van Frankrijk	5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5	12 Nov. '19	
Oostenr. Hong. Bk.	5 21 Aug. '14	Bank v. Italië 5	10 Jan. '18	
Nat. Bk. v. Denem.	7 12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 4½-5½	—	
	21 Nov. '19	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09	

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disconto	N. York Call. money
	Part. disconto	Prolongatie				
31 Jan. '20	3½	3½	5½	4-½	—	18-19 1)
26-31 J. '20	3½-7/8	3-½	5½	4-½	—	9-19
19-24 „ '20	3½-7/8	3½-¾	5½	4-½	—	5-8
12-17 „ '20	3½-4 1/8	3 1/4	5½-¾	4-½	—	6-15
27 J.-1 F. '19	3 7/8-4 1/8	3 1/4-4 1/4	3 1/2-¾	4-½	—	3 1/4-4 1/2
26 J.-2 F. '18	3-½	4-¾	4 1/8	4-½	—	3 1/4-4
20-24 Juli '14	3 1/8-¾	2 1/4-¾	2 1/8-¾	2 1/4-1 1/2	2 1/4	1 1/4-2 1/2

1) Notering van 30 Januari. 2) Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 1/2-¾ pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

In het begin der week bleven de wisselkoersen nog sterk terugloopen. Dinsdag begon er echter voor enkele koersen reeds een kentering te komen en Woensdag liepen bijna alle koersen niet onaanzienlijk op. De verbetering was echter wederom slechts voorbijgaand, althans op de volgende dagen bleven de koersen ongeveer staan of liepen weder niet onaanzienlijk terug. Alleen Londen bleef tamelijk gezocht. De overige Europeesche koersen liepen allen weder meer of minder terug en ook heden waren deze allen weder zeer flauw, zoodat Marken weder 2.90, Parijs en België 19.65 noederden. Ook de neutrale wissels bleven sterk aangeboden. Zwitserland werd heden een oogenblik voor 45.25 afgedaan en Kopenhagen werd onder 41 verhandeld. New York was eveneens in den loop der week niet onaanzienlijk lager en Dinsdag voor 255½ a 256 verkrijgbaar, waarna een kleine verbetering intrad. Spanje 50.—, 47.—, 48.25, Argentinië ca. 112½.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen 1)	Parijs 2)	Berlijn 3)	Weenen 4)	Brussel 5)	New York 6)
26 Jan. 1920..	9.31	20.30	2.60	0.70	20.25	2.63 1/4
27 „ 1920..	9.07	19.35	2.35	0.75	18.82 1/2	2.55 1/4
28 „ 1920..	9.16	19.65	2.97 1/2	0.90	18.80	2.56 1/4
29 „ 1920..	9.17 1/2	20.35	3.50	1.05	19.27 1/2	2.58
30 „ 1920..	9.20	20.40	3.15	1.—	19.77 1/2	2.61
31 „ 1920..	9.18	20.—	3.12 1/2	0.90	—	—
Laagste d. w. 1)	9.05	19.20	2.30	0.70	18.60	2.55
Hoogste „ „ 1)	9.52	21.30	3.55	1.05	21.10	2.66
24 Jan. 1920..	9.60	21.65	3.30	0.80	21.37 1/2	2.67 1/2
17 „ 1920..	9.89 1/2	22.92 1/2	4.60	1.05	22.90	2.66 3
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Notering van 23 Jan. 3) idem van 16 Jan.

Data	Stockholm 1)	Kopenhagen 2)	Chrs. Itania 3)	Zwitserland 4)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
26 Jan. 1920	53.25	44.—	48.—	47.55	49.60	101 3/4
27 „ 1920	52.—	42.25	47.25	47.45	49.25	101 3/4
28 „ 1920	51.50	42.25	47.—	47.50	47.10	101 3/4
29 „ 1920	51.75	42.10	47.—	47.35	47.55	101 3/4
30 „ 1920	51.30	42.—	47.—	46.75	47.80	101 3/4
31 „ 1920	51.—	40.75	46.75	46.40	48.25	101 3/4
L'ste d. w. 1)	51.—	41.—	46.50	46.30	47.—	101 3/4
H'ste „ „ 1)	53.50	44.20	48.20	47.65	50.—	101 3/4
24 Jan. 1920	53.90	44.80	49.—	47.70	50.25	101 3/4
17 „ 1920	55.65	47.50	52.30	47.85	50.85	101 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in ct. p. gld.)
31 Jan. .. 1920	3.50.85	13.33	nom.	38 3/8
Laagste d. week	3.50.—	12.37	nom.	38 3/8
Hoogste „ „	3.60.50	13.33	nom.	38 3/4
24 Jan. .. 1920	3.62.75	12.07	nom.	37 3/8
17 „ .. 1920	3.69.50	11.62	nom.	37 3/8
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 1/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	17 Jan. 1919	24 Jan. 1920	26-30 Jan. Laagste	30 Jan. 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d.p.gd.pes.	63 1/8	64 7/8	64 1/2	67
Calcutta	sh/d.p.rup.	2 1/4 1/16	2 1/4 1/8	2 3/8	2 1/4 1/8
Hongkong ...	id. p. \$	5	5 1 1/2	5 1/2	5 1/2
Lissabon ...	d. p. escudo	17 1/2	17 1/2	16 1/4	18
Madrid	Peset. p. £	19.49	19.43	18.95	19.50
*Montevideo 1	d.p.peso	67	68 1/2	68 1/4	69 3/8
Montreal....	\$ per £	4.01 7/8	4.02	3.95	4.00
*R.d.Janeiro..	d.p.milr.	17 15/16	17 7/8	17 3/4	17 7/8
Rome	Lires p. £	50.69	51.69	52.00	55.30
Shanghai ..	sh/d.p.tael	8 1 1/2	8 3/4	8 1/2	8 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2 1/4 15/32	2 1/4 1/32	2 1/4 1/32	2 1/4 1/32
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	13 1 1/2	13 1 1/2	14 1/16	14 1/8
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2 8 1/8	2 8 1/2	2 8 1/2	2 9 1/4

* Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen te New York

31 Jan. 1920.....	84 1/8 1)	133
24 „ 1920.....	80 1/4	132 1/2
17 „ 1920.....	77 1/4	129 1/2
10 „ 1920.....	78 1/2 2)	135
1 Febr. 1919.....	48 7/16	101 1/8
2 Febr. 1918.....	43 1/4	86 3/8
20 Juli 1914.....	24 1 1/16	54 1/8

1) Notering van 30 Jan. 2) idem van 9 Jan.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 31 Januari 1920

Activa.

Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 170.759.330,36 1/2	B.-bk. „ 1.387.429,30	Ag.sch. „ 60.475.654,89 1/2	f 232.622.414,56
--	-----------------------------	-----------------------	-----------------------------	------------------

Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 48.904.257,—	Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	48.904.257,—
-----------------------------------	-----------------------------------	---	--------------

Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 108.024.732,11 1/2	B.-bk. „ 14.605.843,84 1/2	Ag.sch. „ 91.434.357,95 1/2	f 214.064.933,91 1/2
--	-----------------------------	----------------------------	-----------------------------	----------------------

Op Effecten	f 213.510.033,91 1/2	Op Goederen en Spec.	554.900,—	214.064.933,91 1/2
-------------	----------------------	----------------------	-----------	--------------------

Voorschotten a. h. Rijk 12.086.859,02

Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.411.350,—	Muntmat., Goud ..	575.433.638 59 1/2	f 631.844.988,59 1/2
Munt, Zilver, enz. „	8.229.261,91 1/2	Muntmat., Zilver ..	—	640.074.250,51

Effecten	Bel. v. h. Res. fonds. f 4.514.136,88	id. van 1/8 v. h. kapit. „	3.909.012,74 1/2	8.423.149,62 1/2
Geb. en Meub. der Bank	3.312.000,—	Diverse rekeningen	39.775.451,71 1/2	f 1.199.263.316,34 1/2

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—	Reservefonds	5.000.000,—	Bankbiljetten in omloop	1.039.062.050,—	Banksignatiën in omloop	2.305.870,18 1/2	Rek.-Cour. } Het Rijk f —	saldo's: } Anderen „ 114.852.035,71 1/2	114.852.035,71 1/2
Diverse rekeningen	18.043.360,44 1/2								f 1.199.263.316,34 1/2	

NED. BANK 31 Januari 1920 (vervolg).

Beschikbaar metwalsaldo f 408.318.866,20½
 Op de basis van ⅔ metaaldekking 177.074.875,02½
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is ... 2.041.594.330,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	13.914.393,01½	
Buitenlandsche wissels.....	88.082,—	
Beleeningen	9.588.149,00½	
Goud		38.002,35
Zilver	470.820,10½	
Bankbiljetten	21.575.300,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's		1.030.436,08

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
31 Jan. 1920	631.845	8.229	1.039.062	117.158
24 " 1920	631.883	7.758	1.017.487	117.666
17 " 1920	631.897	7.339	1.033.034	94.982
10 " 1920	634.999	6.966	1.044.290	96.832
3 " 1920	637.323	6.567	1.071.609	87.936
1 Febr. 1919	684.357	8.923	1.071.531	90.116
2 Febr. 1918	707.609	7.275	892.087	58.386
25 Juli 1914 ..	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
31 Jan. 1920	232.622	153.000	214.065	408.319	55
24 " 1920	218.708	138.000	204.477	412.099	56
17 " 1920	201.599	116.000	214.192	639.236	57
10 " 1920	201.768	105.000	224.753	413.016	56
3 " 1920	197.500	100.000	245.513	411.087	56
1 Febr. 1919	235.408	181.300	136.960	460.491	60
2 Febr. 1918	80.637	66.000	90.157	524.005	75
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	75

1) Op de basis van ⅔ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	24 Januari 1920	31 Januari 1920
Aan schatkistpromessen..	f 478.060.000,—	f 489.060.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 138.000.000,—	„ 153.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 99.110.000,—	„ 99.110.000,—
Aan zilverbons	„ 41.394.467,75	„ 41.821.731,75

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
24 Jan. 1920.....	***	***	408.500	
17 " 1920.....	***	***	418.500	
10 " 1920.....	***	***	413.000	
6 Dec. 1919.....	168.542	3.241	309.119	103.820
29 Nov. 1919.....	168.723	3.063	307.864	102.027
22 " 1919.....	168.905	2.793	305.658	106.157
15 " 1919.....	171.301	2.831	304.431	108.897
25 Jan. 1919.....	115.975	13.912	199.498	118.739
19 Jan. 1918.....	86.439	19.270	169.249	64.522
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Dloerse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dek-kings-percentage
24 Jan. 1920		204.000	***	***	91.000	***
17 " 1920		206.500	***	***	91.250	***
10 " 1920		202.000	***	***	94.250	***
6 Dec. 1919	15.246	15.431	169.255	52.839	89.428	42
29 Nov. 1919	15.300	15.260	170.045	48.758	90.034	42
22 " 1919	15.362	15.009	172.976	47.912	89.577	42
15 " 1919	15.392	15.401	175.094	46.854	89.248	42
25 Jan. 1919	8.054	18.757	89.702	9.675	66.557	41
19 Jan. 1918	7.850	33.667	67.343	24.469	59.179	45
25 Juli 1914	7.259	6.396	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van ⅔ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschbare schulden	Disconto's	Dio. rekeningen 1)
13 Dec. 1919 ..	1.035	1.634	1.056	1.532	544
6 " 1919 ..	1.034	1.667	1.086	1.525	530
29 Nov. 1919 ..	1.032	1.647	1.173	1.540	529
22 " 1919 ..	1.059	1.583	1.158	1.544	470
14 Dec. 1918 ..	1.044	1.715 2)	1.175	1.249	129
15 Dec. 1917 ..	603	1.214	990	1.056	893
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa. 2) Hiervan zilverbons 274 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
28 Jan. 1920	99.934	88.258	329.554	28.500	310.900
21 " 1920	96.807	88.094	332.594	28.500	314.931
14 " 1920	94.287	88.250	338.722	28.500	321.469
7 " 1920	91.281	90.378	347.996	28.500	330.481
29 Jan. 1919	80.737	69.346	307.480	28.500	288.213
30 Jan. 1918	58.607	45.896	211.985	28.500	187.017
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-kings-perc. 1)
28 Jan. '20	62.683	80.350	20.116	135.156	30.126	19,40
21 " '20	62.257	84.408	21.472	140.341	27.162	16,80
14 " '20	54.710	84.781	18.657	127.434	24.487	16,76
7 " '20	60.941	96.282	21.463	134.296	19.383	12,20
29 Jan. '19	55.893	80.437	26.613	121.602	29.847	20,13
30 Jan. '18	55.876	91.890	38.237	122.644	31.161	19,37
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52 2/3

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassen-scheine	Circulatie	Dek-kings-perc. 1)
23 Jan. '20	1.107.186	1.089.824	11.134.924	35.984.621	34
15 " '20	1.105.263	1.089.268	11.030.202	35.683.581	34
7 " '20	1.109.517	1.088.917	11.004.590	35.632.993	34
31 Dec. '19	1.110.019	1.089.499	11.025.257	35.698.369	34
22 Jan. '19	2.275.461	2.255.397	5.672.940	23.393.213	34
23 Jan. '18	2.520.577	2.407.038	1.205.710	10.918.832	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.478	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Jan. 1920	33.882.380	9.177.208	24.000.000	11.098.600
15 " 1920	35.685.147	11.227.932	24.175.200	10.996.200
7 " 1920	35.504.227	10.786.322	24.528.400	10.971.100
31 Dec. 1919	41.744.534	17.071.857	24.894.900	10.993.300
22 Jan. 1919	26.562.410	12.322.441	15.920.200	5.666.700
23 Jan. 1918	12.418.037	6.250.711	7.411.000	1.192.200
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldo
31 Dec. '19 1)	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 " '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
15 " '19	298.143	16.894.017	32.954.000	52.034.816	7.705.242
7 " '19	308.113	16.051.885	32.954.000	51.798.651	6.584.789
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 222.662 goud, 7.923 buitenlandsche goudwissels en 57.055 munt en muntmateriaal zilver

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
29 Jan. '20	5.580.194	1.978.278	255.260	805.930	25.300.000
22 " '20	5.579.909	1.978.278	256.409	856.141	25.400.000
14 " '20	5.579.404	1.978.278	261.332	840.232	25.600.000
7 " '20	5.579.159	1.978.278	264.540	862.205	25.850.000
30 Jan. '19	5.504.975	2.037.108	316.146	1.056.130	19.550.000
31 Jan. '18	5.362.206	2.037.108	248.493	1.040.667	13.000.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	1.885.518	605.481	1.158.583	37.582.500	3.130.978	41.381
	1.702.646	609.572	1.531.506	37.679.425	3.004.354	45.256
	1.705.006	613.966	1.531.917	37.900.605	3.310.241	47.420
	1.617.166	616.730	1.542.958	38.009.907	3.125.972	38.368
	1.252.301	1.000.529	1.187.105	31.983.028	2.615.406	56.007
	1.015.683	1.128.514	1.201.363	23.534.338	2.951.890	23.550
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. voer.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
29 Jan. '20	353.338	84.955	480.000	463.012	4.902.641	2.138.414
22 " '20	351.527	84.955	480.000	459.646	4.852.685	2.127.650
15 " '20	351.210	—	—	—	4.827.595	2.085.467
31 Dec. '19	353.055	84.955	480.000	455.139	4.763.802	2.216.665

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F. R. Notes in circulatie
2 Jan. '20	2.062.615	1.327.963	131.320	58.657	2.998.992
26 Dec. '19	2.078.432	1.361.882	134.320	57.104	3.057.646
19 " '19	2.095.813	1.316.836	137.717	59.098	2.988.894
12 " '19	2.096.288	1.308.164	140.910	64.117	2.907.435
3 Jan. '19	2.092.694	1.349.151	5.829	60.960	2.648.605
4 Jan. '18	1.687.720	816.461	52.500	45.310	1.251.205

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. 1)	Percent. Gouddekking circulatie
2 Jan. '20	2.805.818	3.022.911	87.433	42,6	43,7
26 Dec. '19	2.780.090	2.779.570	87.339	43,6	44,8
19 " '19	2.561.378	2.751.148	87.049	45,6	46,8
12 " '19	2.680.967	2.769.951	87.002	44,7	46,0
3 Jan. '19	2.120.133	2.381.858	80.792	53,4	52,8
4 Jan. '18	897.151	1.793.479	70.825	72,8	78,9

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
26 Dec. '19	796	15.620.369	1.347.092	14.055.959	2.302.026
19 " '19	796	15.614.806	1.316.937	13.136.367	2.293.384
12 " '19	796	15.459.257	1.402.429	13.983.924	2.283.673
5 " '19	795	15.452.543	1.406.080	13.888.271	2.270.098
27 Dec. '18	758	13.638.935	1.245.251	11.872.604	1.481.556
28 Dec. '17	630	10.853.941	1.161.823	10.383.805	1.321.944

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 2 Februari 1920.

Een bespreking van de internationale effectenmarkten van de achter ons liggende berichtperiode moet noodzakelijkerwijze teruggevoerd worden tot een overzicht over het verloop der diverse buitenlandsche betaalmiddelen. De stand der valuta's toch is het geweest, die in eerste instantie het verloop der effectenbeurzen heeft bepaald. De verhouding tusschen beide markten is uit den aard der zaak omgekeerd evenredig: in hetzelfde tempo van de reactie van het landsgeld stijgt de koerswaarde der in dat landsgeld uitgedrukte fondsen. Het spreekt vanzelf, dat deze loop van zaken vooral te Berlijn weder het sterkst gemarkeerd is geweest. De daling van de Mark heeft in de laatste week nog scherper vorm aangenomen, dan reeds het geval is geweest; hoewel nog zeer belangrijke bedragen in het neutrale buitenland verhandeld worden, is de betaalkracht van het Deutsche geld in internationaal opzicht vrijwel geheel uitgeschakeld. De omzetten in Marken in de neutrale landen zijn voor het overgrote deel gebaseerd op zuivere speculatie.

Omtrent de oorzaken van deze geweldige reactie zijn verschillende theorieën op te bouwen. Als meest plausibele mag wel gelden de omstandigheid, dat de maatregelen betreffende de „kapitaalvlucht” uit Duitsland thans ook hun toepassing hebben gevonden in het bezette gebied. Het eerste gevolg hiervan is geweest, dat zij, die hun kapitaal in dit gebied in veiligheid hebben gebracht (veilig voor den Duitschen fiscus, naar zij meenden) thans in allerijl er toe zijn overgegaan, hun bezit naar het neutrale buitenland uit te voeren. Voor een groot deel bestond dit bezit uit bankbiljetten, die à tout prix op de markt geworpen zijn. Het overvloedige aanbod uit dezen hoofde kon natuurlijk niet geabsorbeerd worden.

Als tweede motief kan gelden het feit, dat zeer velen in Duitsland, gezien de voortdurende opdriving van de waarde der buitenlandsche betaalmiddelen, hun tegoed in het buitenland niet meer in Duitsland aan de markt brengen, doch het achterhouden in de hoop, binnen afzienbaren tijd een nog grooter bedrag aan Marken te kunnen erlangen. Alle importen aan levensmiddelen en grondstoffen moeten dan echter betaald worden in de eigen munt, hetgeen niet alleen groote moeilijkheden met zich brengt, wat betreft de bereidwilligheid van de buitenlandsche leveranciers om betaling in dit geld te aanvaarden, doch natuurlijk opnieuw het aanbod in het buitenland vermeerderd. Dat dit laatste motief aan de beweging van de jongste dagen werkelijk ten grondslag heeft gelegen, bewijst wel de omstandigheid, dat aan de beurs te Berlijn, onmiddellijk na de vierdaagsche sluiting (ingesteld om de banken en handelaren gelegenheid te geven althans eenigermate het achterstallig werk te verminderen; uit gelijke overweging zal deze week slechts om den anderen dag beurs worden gehouden) een zeer groot aanbod van buitenlandsche betaalmiddelen heeft plaats gehad. De koers dezer valuta's was nl. gedurende de beursluiting zoodanig gemonteerd, dat velen het oogenblik tot realisatie gekomen achtten; een massa van vooral kleine bedragen in buitenlandsche valuta's werd aangeboden en wel tot zoodanige prijzen, dat vaak de pariteit met het buitenland geheel uit het oog werd verloren. Men oordeelde klaarblijkelijk, dat de koers der Marken thans wel het laagste punt had bereikt en dat men derhalve zonder veel risico tot verkoop van het buitenlandsch geld kon overgaan. Het directe gevolg hiervan is natuurlijk een reactie op de fondsenmarkt geweest, waar voornamelijk Mexicaansche waarden sterk aangeboden waren. Deze onderbreking heeft echter slechts zeer kort geduurd; den volgenden dag reeds waren de verhoudingen weder evenzoo, als in de laatste weken het geval is geweest.

Voorloopig houdt men te Berlijn geen rekening met een wijziging ten gunste in den economischen toestand van het land. Wel gaan er stemmen op, die waarschuwen tegen een speculatie, als thans plaats vindt, die wijzen op de mogelijkheid van een omslaan der verhoudingen, doch veel succes hebben zij nog niet gehad. Ook zijn reeds daadwerkelijke pogingen toegepast. Beleeningen worden nl. niet meer afgesloten dan met een surplus van 50 pCt. en tot koersen, berekend naar de beurswaarde, doch slechts tot een maximum van 200 pCt. Voorloopig echter hebben deze maatregelen geen enkel effect gesorteerd.

Uit den aard der zaak is het verloop aan de beurzen in de landen der geallieerde mogendheden iets kalmer geweest, omdat daar de valuta-sprongen niet zulke groote proporties hebben aangenomen. Toch is ook aan de beurzen te Londen en te Parijs reeds een gelijke richting op te merken; vooral in laatstgenoemde plaats heeft zich een uiterst levendige handel ontwikkeld in aandelen Koninklijke Petroleum

Maatschappij, die in de eerste plaats als valuta-objecten beschouwd kunnen worden. Ook te Londen is deze loop van zaken reeds zeer goed merkbaar geweest; alleen ontwikkelde zich daar ter plaatse nog een levendige handel in rubberwaarden, in verband met den beteren prijs op de wereldmarkt voor het product.

Te New York vertoonde de stemming ter beurze ongeveer hetzelfde beeld als, in het algemeen, op alle beurzen in de landen, waar de eigen valuta zich ten opzichte van de internationale verhoudingen heeft kunnen handhaven. Hoewel de export uit de Vereenigde Staten nog niet in het gedrang is gekomen (o.a. bestaat nog een zeer groote uitvoer naar de Zuidelijke Republieken) houdt men in Wallstreet toch ook reeds rekening met de mogelijkheid van oververzadiging dezer débouché's, terwijl hiertegenover de oude afzetgebieden in Europa nog niet heropend zijn en dit ook nog niet kunnen worden, door den tegenstand, die zich in de Unie handhaaft met betrekking tot het toestaan van credieten aan de noodlijdende landen. De tegenstand ten aanzien dezer credieten wordt in de hand gewerkt door den stroeven toestand der geldmarkt, waar „callmoney” op sommige dagen een notering van 16 pCt. en hooger bereikte. Eén en ander heeft een ongeanimeerd gevoel ter beurze wakker geroepen, hetwelk echter nog niet zoo sterk was, dat een scherpe daling der koersen hierdoor veroorzaakt kon worden. Deze zijn dan ook meestal op vrijwel gelijk niveau gebleven, terwijl de omzetten sterk in omvang zijn afgenomen.

Te onzent is de tendens over het geheel lusteloos geweest. Het verloop der buitenlandsche valuta's heeft op de geheele beurs zijn stempel gedrukt. Vanuit den goederenhandel kwam de ongeanimeerde stemming over de effectenmarkt, waar bijna iedere lust om nieuwe zaken te entameeren, werd gedooft. De berichten van de, tengevolge der onstabiele valuta-koersen, onverkoopte voorraden, zoowel hier te lande opgeslagen, als zeilende, hebben niet nagelaten hun invloed krachtig uit te oefenen. Hierbij kwam de vrees voor een groote transportstaking, in de hand gewerkt door de inmiddels bekend gemaakte stemming onder de verschillende havenarbeiders. Voor onze inheemsche staatsfondsen ontwikkelde zich dan ook geen belangstelling; integendeel moesten de toonaangevende soorten weder ettelijke procenten van hun niveau inboeten. Ook ten opzichte van de buitenlandsche staatsschulden valt geen opgewekte tendens te vermelden.

	27 Jan.	30 Jan.	2 Febr.	Rijzing of daling.
5 $\frac{1}{2}$ % Ned. W. Sch.	87 $\frac{9}{16}$	86 $\frac{1}{16}$	86 $\frac{15}{16}$	— $\frac{1}{8}$
4 $\frac{1}{2}$ % „ „ „ 1916	81 $\frac{1}{2}$	82	82 $\frac{1}{2}$	+ 1
4 % „ „ „ 1916	75 $\frac{3}{8}$	75 $\frac{1}{16}$	75 $\frac{1}{2}$	+ $\frac{1}{8}$
3 $\frac{1}{2}$ % „ „ „	60 $\frac{7}{8}$	60 $\frac{1}{16}$	60	— $\frac{7}{8}$
3 % „ „ „	51 $\frac{1}{8}$	50 $\frac{15}{16}$	51 $\frac{3}{8}$	+ $\frac{1}{4}$
2 $\frac{1}{2}$ % Cert. N. W. S.	45 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{3}{8}$	44 $\frac{1}{8}$	— 1 $\frac{3}{8}$
5 % Oost-Indië 1915	89 $\frac{1}{2}$	89 $\frac{3}{8}$	89	— $\frac{1}{2}$
4 % Hongarije Goud	9 $\frac{1}{4}$	10 $\frac{1}{16}$	10	+ $\frac{3}{4}$
4 % Oostenr. Kronenrente	5 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{4}$	5 $\frac{15}{16}$	+ $\frac{5}{16}$
5 % Rusland 1906	13	13	12 $\frac{3}{8}$	— $\frac{3}{8}$
4 $\frac{1}{2}$ % Iwagorod Dombro	15	11 $\frac{7}{16}$	11	— 4
4 % Rusland Cons. 1880	10	10 $\frac{1}{2}$	10	—
4 % Rusl. bij Hope & Co.	12 $\frac{15}{16}$	12	12 $\frac{1}{4}$	— $\frac{1}{16}$
4 % Servië 1895	21	21	15	— 6
4 $\frac{1}{2}$ % China Goud 1898	58 $\frac{1}{2}$	58 $\frac{1}{2}$	58 $\frac{1}{2}$	—
4 % Japan 1899	55 $\frac{1}{4}$	55 $\frac{1}{4}$	55 $\frac{1}{4}$	—
4 % Argentinië Buitenl.	50	50	—	—
5 % Brazilië 1895	50	50	50	—
5 % „ „ 1913	51 $\frac{3}{4}$	51 $\frac{3}{4}$	—	—

De locale markten hebben voor het overgrote deel hetzelfde beeld vertoond. Vooral binnenlandsche *industriële aandelen* waren sterk gedrukt, hetgeen niet eens in alle gevallen in de koersen tot uitdrukking komt. Vaak toch kon geen notering tot stand komen, wijl tegenover het aanbod geen voldoende vraag kon worden gesteld. In sommige gevallen echter werd deze toestand sterk gedemonstreerd, o.a. ten aanzien van de aandelen Victoria Egyptian Cigarette Company (Vecco), die op een enkelen dag zelfs een notering van 80 pCt. (28 pCt. onder den vorigen koers) bereikten.

Tabakswaarden waren gedeceerd flauw; vooral van dit artikel bevinden zich in ons land geweldige voorraden, die door de valuta-barrière niet geëxporteerd kunnen worden, Weliswaar raakt deze omstandigheid op dit oogenblik de maatschappijen nog niet direct, daar de partijen zich reeds in de tweede hand bevinden, doch waar de naaste toekomst er niet veel rooskleuriger uitziet, verdisconteert de beurs de mogelijke nadeelgevolgen voor de ondernemingen thans reeds door de betrokken aandelen lager te waardeeren.

De *petroleummarkt* was onder aanvoering van aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij vrij gevoelig lager van niveau, als gevolg van verkooporders, die op onze beurs in opdracht van het buitenland werden geëffectueerd. De stand der valuta heeft op deze afdeling een veel meer directen invloed, dan op de overige markten, in verband met de internationale positie van het hoofdfonds.

Ook *rubberwaarden* bleken eenigszins aangeboden, doch in vrij geringe mate; de meeste koersen konden zich nog min of meer handhaven.

De *suikermarkt* heeft ongeveer hetzelfde beeld te aanschouwen gegeven. Weliswaar zijn hier geen koersverheffingen te constateeren, doch de reacties bleven toch vrij beperkt. Ook de omzetten zijn sterk afgenomen; tekenend hiervoor is wel de omstandigheid, dat Zaterdag j.l. geen notering voor aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” tot stand is gekomen. Weliswaar is dit aan een vergissing te wijten, doch waar dergelijke vergissingen gewoonlijk door het plaatsen van een advertentie in de avondbladen wordt geredresseerd, komt het geringe belang van den beurshandel op dien dag wel naar voren, als men weet, dat van een dergelijke anonce thans geen sprake is geweest.

	27 Jan.	30 Jan.	2 Febr.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	189	188	187	— 2
Ned. Handel-Mij. cert. v. a. a.	217 $\frac{3}{4}$	217 $\frac{3}{8}$	217	— $\frac{3}{4}$
Rotterd. Bankvereniging	144 $\frac{3}{4}$	144 $\frac{3}{4}$	144 $\frac{3}{4}$	—
Amst. Superfosfaatfabriek	132	130 $\frac{1}{4}$	137 $\frac{1}{4}$	+ 5 $\frac{1}{4}$
Van Berkel's Patent	133	129 $\frac{3}{4}$	129	— 4
Insulinde Oliefabriek	222 $\frac{1}{2}$	220 $\frac{3}{4}$	220 $\frac{1}{4}$	— 2 $\frac{1}{4}$
Jurgens' Ver. Fabr. pr. a. a.	95	95 $\frac{1}{4}$	97	+ 2
Ned. Scheepsbouw-Mij.	140	140	140	—
Philips' Gloeilampenfabriek	878 $\frac{1}{2}$	878 $\frac{1}{2}$	878 $\frac{1}{2}$	—
R. S. Stokvis & Zonen	572	580	571 $\frac{1}{2}$	— $\frac{1}{2}$
Vereenigde Blikfabrieken	132	127 $\frac{1}{4}$	133	+ 1
Compania Mercantil Argent.	234 $\frac{1}{4}$	227 $\frac{1}{2}$	219 $\frac{1}{2}$	— 15
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	275	278	273	— 2
Handelsver. Amsterdam	624 $\frac{1}{4}$	628	617	— 7 $\frac{1}{4}$
Holl. Transatl. Handelsver.	100	103	103	+ 3
Linde Teves & Stokvis	190	188	184	— 6
Van Nierop & Co's Handel-Mij	185	181 $\frac{1}{2}$	181 $\frac{1}{2}$	— 3 $\frac{1}{2}$
Tels & Co's Handel-Mij	133 $\frac{1}{4}$	136	136 $\frac{1}{2}$	+ 3
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	267	266 $\frac{1}{2}$	251 $\frac{1}{2}$	— 15 $\frac{1}{2}$
Kon. Petroleum-Mij.	824 $\frac{3}{4}$	835 $\frac{1}{4}$	826 $\frac{3}{4}$	+ 2
Orion Petroleum-Mij.	54	54 $\frac{7}{8}$	52 $\frac{1}{2}$	— 1 $\frac{1}{2}$
Steaua Romana Petr.-Mij.	121 $\frac{1}{2}$	110 $\frac{1}{2}$	112	— 9 $\frac{1}{2}$
Amsterdam-Rubber-Mij.	234 $\frac{1}{4}$	233 $\frac{1}{2}$	228 $\frac{1}{2}$	— 6
Nederl.-Rubber-Mij.	115	113 $\frac{1}{2}$	112	— 3
Oost-Java-Rubber-Mij.	318	322	316	— 2
Deli-Maatschappij	408	392 $\frac{1}{2}$	396	— 12
Medan-Tabak-Maatschappij	208 $\frac{1}{8}$	208 $\frac{1}{8}$	208 $\frac{1}{8}$	—
Senembah-Maatschappij	400	380 $\frac{1}{4}$	385	— 15

De *scheepvaartafdeeling* brokkelde af, in verband met de verwachte staking in de havens van Rotterdam en Amsterdam. Toch waren de koers-differenties niet van zeer grooten omvang, terwijl aandelen Koninklijke Hollandsche Lloyd zelfs een uitzondering vormden in verband met geruchten, dat de maatschappij thans binnenkort de beschikking zou krijgen over eenige der door Duitschland verkochte schepen in ruil voor de gedurende den oorlog getorpedeerde vaartuigen.

	27 Jan.	30 Jan.	2 Febr.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	447 $\frac{1}{4}$	440	432	— 15 $\frac{1}{4}$
„ „ „ „ gem. eig.	433 $\frac{1}{2}$	428	421 $\frac{1}{2}$	— 12
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	279	279	279	—
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	173 $\frac{1}{2}$	173 $\frac{1}{2}$	173 $\frac{1}{2}$	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	222	211 $\frac{1}{2}$	214 $\frac{1}{2}$	— 7 $\frac{1}{2}$
Java-China-Japan-Lijn	320	316	311 $\frac{1}{2}$	— 8 $\frac{1}{2}$
Kon. Hollandsche Lloyd	168 $\frac{3}{4}$	168	168	— $\frac{3}{4}$
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	220 $\frac{1}{4}$	217 $\frac{1}{4}$	216	— 4 $\frac{1}{4}$
Kon. Paketvaart-Mij.	229 $\frac{3}{4}$	230	227 $\frac{1}{4}$	— 2 $\frac{1}{4}$
Maatschappij Zeevaart	321	320	320	— 1
Nederl. Scheepvaart-Unie	280 $\frac{3}{4}$	278 $\frac{1}{4}$	276 $\frac{1}{4}$	— 4 $\frac{1}{4}$
Nievelt Goudriaan	565	545	545	— 20
Rotterdamsche Lloyd	290	285 $\frac{1}{2}$	280	— 10
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	325	325	325	—
„ „ „ „Nederland”	344 $\frac{3}{4}$	335	330 $\frac{1}{4}$	— 14 $\frac{1}{4}$
„ „ „ „Noordzee”	135 $\frac{7}{8}$	133	129 $\frac{3}{4}$	— 6 $\frac{1}{8}$
„ „ „ „Oostzee”	320	305	298	— 22

De *Amerikaansche markt* bleef uiterst onbelangrijk; de lagere koersen, die New York seinde, werden grotendeels geneutraliseerd door den beteren stand van de dollar-valuta; de arbitrage, noch het publiek echter vonden veel aanleiding tot ingrijpen.

	27 Jan.	30 Jan.	2 Febr.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry..	142 ³ / ₄	143 ³ / ₄	143	+ ¹ / ₄
Anaconda Copper	132	130 ¹ / ₁₆	130 ¹ / ₁₆	- 1 ¹⁰ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	109 ⁷ / ₈	109 ³ / ₈	109 ¹ / ₈	- ³ / ₄
Atchison Topeka	90	90	86 ⁹ / ₁₆	- 3 ⁷ / ₁₆
Southern Pacific	103 ⁷ / ₈	100 ¹ / ₈	102 ¹ / ₈	- 1 ¹ / ₄
Union Pacific	127 ¹ / ₂	126	127	- 1 ¹ / ₂
Int.Merc.Marine afgest.	43 ³ / ₈	41 ¹ / ₈	41 ⁷ / ₈	- 1 ¹ / ₈
" " " " prefs.	161	160 ³ / ₈	160 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₈

De geldmarkt bleef ruim; geld op prolongatie was gemakkelijk verkrijgbaar a 3¹/₄ tot 3¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL

GRANEN.

3 Februari 1920.

De weerberichten zijn deze week vrijwel onveranderd. In een groot deel van Europa is de temperatuur sinds geruimen tijd abnormaal hoog, hetgeen tengevolge heeft gehad, dat het wintergraan hard gegroeid is, te hard voor het geval er toch nog vorst mocht komen. Bovendien is over het algemeen te veel regen gevallen, zoodat de vooruitzichten niet bijzonder gunstig zijn. Noord-Amerika klaagt er over, dat een gedeelte van de wintertarwe met ijs bedekt is, zoodat men wel vreest, dat er tamelijk wat zal moeten worden omgeploegd. Bovendien wordt er geklaagd over schade door insecten. De berichten uit Argentinië en Indië blijven goed, terwijl daarentegen de laatste oogst van Australië zoo gering is geweest, dat er van nu af aan wel niet veel meer tarwe vandaar zal verzonden worden. Dit heeft natuurlijk tengevolge, dat er meer tonnage vrij zal komen, die wel hoofdzakelijk voor Plata benut zal worden. Op het oogenblik merkt men van deze vrijkomende tonnage nog niet veel, integendeel de Engelsche Regeering heeft zich genoodzaakt gezien wederom 500.000 ton ruimte te requireeren. Het is niet officieel bekend waarvoor deze ruimte dienen moet, doch men vermoedt, dat het is voor den aanvoer van tarwe en maïs uit Argentinië. Waarschijnlijk zal nu spoedig een groot gedeelte van de maïs, die de Engelsche Regeering nog in Argentinië heeft, aangevoerd worden. De bespreking die de vorige week plaats vond betreffende het opheffen van den minimumprijs van maïs, heeft voorloopig niet tot dit resultaat geleid en aangezien het bij de tegenwoordige vrachtprijzen voor handelaars onmogelijk is voor sh. 65 maïs aan te voeren, vinden er in dit artikel geen nieuwe zaken plaats.

De tarweverschepingen van Argentinië waren in de afgelopen week bijzonder groot, doch niettegenstaande dit is de voorraad nog met ca. 20.000 ton vermeerderd. De aanvoeren van lijnzaad daarentegen waren gering en aangezien zeer veel lijnzaad, vooral naar Noord-Amerika, verladen

moet worden, worden groote premies voor directe levering betaald. Tengevolge hiervan zijn de noteeringen voor Februari en Maart ook aanmerkelijk gestegen, ofschoon de laatste noteering wederom een kleine daling toont. De oogst wordt nog steeds geschat zeer groot te zijn, doch met dit al hebben de verkoopers voorloopig moeite hun contracten te vervullen. In Europa heeft deze willige stemming weinig invloed gehad, behalve in Engeland waar er vooral voor de spoedige maanden veel dekkingsvraag bestond. Ook op latere maanden kwamen verschillende zaken tot stand aangezien La Plata voorloopig vrijwel de eenige soort lijnzaad is die aan de markt is. Tengevolge van het requireeren der Engelsche Regeering van zooveel tonnage, werden verschillende charters, welke reeds door exporteurs, voor lijnzaad waren afgesloten, geannuleerd. De vrachtenmarkt voor lijnzaad is daardoor aanmerkelijk opgelopen in de laatste weken en feitelijk zou alleen neutrale tonnage in de behoefte kunnen voorzien. Op het oogenblik kan men goedkoop afsluiten naar het Continent dan naar Engeland, hetgeen tot nog toe niet het geval was. Waarschijnlijk heeft de slechte „despatch” in Engelsche havens hiermede wel te maken.

Nederland. De markten toonden in de afgelopen week al heel weinig levendigheid. Gebrek aan vraag deed de prijzen van de meeste artikelen dalen en waar twee booten met maïs gelijktijdig binnenkwamen, gingen de locoprijzen van dit artikel plotseling aanzienlijk omlaag. De Regeering zond een zekere hoeveelheid maïs naar het binnenland teneinde daar voorraad te hebben ingeval een staking mocht uitbreken. Deze week zal er te Amsterdam wederom een veiling gehouden worden en Maandag daarop te Rotterdam.

De meeste andere artikelen waren nominaal met lagere vraagprijzen, vooral lijnkoeken ondergingen een aanzienlijke verlaging.

SUIKER.

De suikermarkten bleven in de afgelopen week overal vast gestemd.

Uit Italië wordt bericht, dat aldaar de vrije handel in suiker weder gedeeltelijk hervat zal worden door buiten het tegenwoordig rantsoen, waarvoor maximumprijzen vastgesteld zijn, nog verdere hoeveelheden te verdeelen, waarvoor geene prijslimites gesteld zijn.

Uit Java werd nog eene afdoening uit de eerste hand gemeld van suiker, die eenigen tijd geleden in handen gegeven was. De stemming aldaar schijnt wat kalmer te zijn, hetgeen in verband staat met de voortdurend teruglopende valuta's.

Volgens courantenberichten hebben de Vereenigde Staten den gedurende het eerste halfjaar binnenkomenden Jamaica-oogst, die door Willet & Gray op 50.000 ton geraamd wordt, tot £ 60 per ton gekocht. De Regeering bepaalde echter, dat 8 pCt. van de productie voor het ver-

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Jan.	Maïs Jan.	Haver Jan.	Tarwe Febr.	Maïs Febr.	Lijnzaad Febr.
31 Jan. '20	226	149	83 ¹ / ₂ ²⁾	14,00	6,35	24,15
24 „ '20	226	145	83 ¹ / ₄ ²⁾	13,85	6,35	22,20
31 Jan. '19	226	127	56	10,65	4,70	18,45
31 Jan. '18	220	126 ³ / ₄ ⁴⁾	83 ³ / ₈	12,50	6,90	19,45
31 Jan. '17	171 ¹ / ₄ ²⁾	99 ³ / ₈ ²⁾	55 ³ / ₈ ²⁾	14,10 ⁴⁾	10,50 ⁴⁾	23,60
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³ / ₈ ¹⁾	36 ¹ / ₂ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Mei. ⁴⁾ per Maart.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	2 Febr. 1920	26 Jan. 1920	2 Febr. 1919
Tarwe	—	—	—
Rogge (No. 2 Western) ²⁾	—	—	—
Maïs (La Plata)	318,—	350,—	—
Gerst (48 lb. feeding) .. ²⁾	440,—	440,—	—
Haver (38 lb. white cl.) .. ⁴⁾	20,—	21,—	—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ⁵⁾	212,50	237,50	—
Lijnzaad (La Plata)	810,—	825,—	—

¹⁾ p. 2400 K.G. ²⁾ p. 2100 K.G. ³⁾ p. 2000 K.G. ⁴⁾ per 100 K.G. ⁵⁾ p. 1000 K.G. ⁶⁾ p. 1960 K.G.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	26-31 Jan. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Ooreenk. tijdvak 1919	26-31 Jan. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Ooreenk. tijdvak 1919	1920	1919
Tarwe	5.119	33.504	97.183	—	5.200	5.970	38.704	103.153
Rogge	—	—	—	—	—	—	—	—
Boekweit	—	1.634	—	—	—	—	1.634	—
Maïs	21.795	41.604	9.392	—	6.043	—	47.647	9.392
Gerst	—	—	16.838	—	—	—	—	16.838
Haver	442	9.445	—	—	—	—	9.445	—
Lijnzaad	845	3.367	—	—	—	—	3.367	—
Lijnkoek	900	12.812	—	870	870	—	13.682	—
Tarwemeel	—	1.200	27.936	—	—	7.429	1.200	35.365
Andere meelsoorten	29	3.191	16.343	—	—	—	3.191	16.343

bruik der binnenlandsche bevolking aldaar gereserveerd moet blijven, waarvoor de Regeering een prijs van gemiddeld £ 23.7/6 aan planters betaalt.

Op Cuba heeft zich een groot aantal der fabrieken nu ook op de fabricatie van witte suiker toegelegd om van de hooge prijzen te kunnen genieten, die deze kwaliteit thans op de wereldmarkt opbrengt. De uitvoer naar de verschillende landen blijkt uit het volgend overzicht:

	1918/19	1917/18	1916/17
naar Vereen. Staten	2.793.510	2.065.672	1.965.385 ton
„ Canada	85.054	9.998	—
„ Gr. Br. en Ierl.	589.814	870.578	787.965 „
„ Frankrijk	153.707	36.498	95.326 „
„ Spanje	25.113	21.598	28.911 „
„ Overig Europa	25.596	—	6.593 „
„ Mexico	1.063	15.370	1.260 „
„ Zuid-Amerika.	—	550	—
Totaal....	3.653.457	3.028.264	2.885.510 ton

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1920	1919	1918
Weekontvangsten t. 24 Jan.	141.000	101.620	112.111 tons
Totale ontv. 1 Dec., 24 „	550.000	321.352	386.010 „
Weekexport 20—27 Dec. '19	22.795	2.242	12.740 „
Totaal „ 6—27 „ '19	33.828	2.242	16.526 „
Totale voorraad 29 Dec. '19	75.711	42.272	44.980 „
Werkende fabrieken 24 Jan.	176	167	186

NOTEERINGEN.

Data	Amsterd. dam per loopende maand	Londen						New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java job. per		Amer. Granulated c&f.		Sh.	
			Febr./Maart	Juli/Aug.	Febr.	Maart		
30 Jan. '20	f —	Sh. 72/-	Sh. 88/8	Sh. 73/6	Sh. 74/-	Sh. 67/8	\$ cts. 13,04	
23 „ '20	„ —	72/-	86/-	68/-	72/9	—	13,04	
30 Jan. '19	„ —	64/9	25/6	—	—	—	7,28	
30 Jan. '18	„ —	53/9	15/-	—	—	—	—	
21 Juli '14	„ 11 ¹⁸ /s ²	18/-	—	—	—	—	3,26	

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	2 Feb. '20	26 Jan. '20	19 Jan. '20	3 Feb. '19	2 Feb. '18
New York voor Middling ..	39,15 c	39,15 c	39,25 c	27,85 c	31,50 c
New Orleans voor Middling	39,88 c	40,— c	40,25 c	27,50 c	30,50 c
Liverpool voor Middling	29,11 d	28,78 d	29,53 d	17,66 d ¹⁾	23,68 d ²⁾

1) Good Middling Texas.

2) 1 Februari 1918 Good Middling.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 30 Jan. '20	Ooreenkomstige perioden	
		1918—1919	1917—1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	2833	} 3456	} 4151
„ Atlant. Havens	1934		
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1928	1238	1456
„ „ 't Vasteland.	} 1756	982	787
„ „ Japan etc...		225	181

Voorraden in duizendtallen	30 Jan. '20	31 Jan. '19	1 Feb. '18
Amerik. havens.....	1428	1365	1398
Binnenland.....	1215	1423	1218
New York	?	88	138
New Orleans	?	427	416
Liverpool	942	456	426

RUBBER.

De markt te Londen was vaster in de afgelopen week en prijzen waren hooger, wat hoofdzakelijk aan het dalen der pondenkoers tegenover den dollar toe te schrijven is. Inderdaad is de lage pondenkoers een zeer gunstige factor voor Amerika voor hare inkoop te Londen.

De afleveringen te Londen blijven ongeveer gelijk met

de aanvoeren. De voorraad bedraagt thans ca. 22.000 tons.

De noteeringen luiden:	einde vorige week	
Loco Prima Crêpe	2/0 1/2	2/8 1/4
„ Smoked Sheets	2/0 3/4	2/8 1/4
April/Juni	2/10 1/4	2/0
Juli/December	2/10 1/2	2/0 1/4
Hard cure fine Para	2/7	2/7 1/4

JAVA THEE.

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 31 December 1919	51030
Aangevoerd	100654
	151684
Sedert afgeleverd	19553
Voorraad heden.....	132131
Waarvan in de eerste hand	89228

Amsterdam, 31 Januari 1920.

BANKA-TIN.

In Nederlandsch-Indië zijn in December 1919 verkocht 13.062 picols Gouvernements-Banka-tin. De opbrengst daarvoor bedroeg ongeveer f 2.519.000,—. (St.ct.)

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
2 Febr. 1920..	nom.	119.12/6	383.17/6	47.10/-	69.15/-
23 Jan. 1920..	nom.	115.2/6	387.7/6	46.12/6	58.5/-
3 Febr. 1919..	nom.	87.5/-	245.5/-	30.-/-	49.-/-
1 „ 1918..	nom.	110.-/-	299.-/-	30.10/-	52.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

RIJNVAART.

Week van 26 Januari tot 2 Februari 1920.

In de afgelopen week was er iets minder vraag naar scheepsruimte dan in de vorige week. De scheepshuren bedroegen om in Rotterdam te laden 4 tot 5 cents per ton per dag, om in Antwerpen te gaan laden 7 tot 8 cents per ton per dag.

Het sleeploon van Rotterdam/Dordrecht naar de Ruhrhavens werd in het begin der week genoteerd met 200-cents-tarief + 100 %, einde der week met 200-cents-tarief + 25/30 %.

De kolenverladings van de Ruhrhavens naar den Bovenrijn zijn wederom begonnen. De vracht bedroeg 30 pf. per ton per dag. Het sleeploon van Ruhrort naar Mannheim werd genoteerd met Mk. 40.— tot Mk. 42.— per ton. Ook de verladings van exporkolen naar Nederland en voor de Entente-landen zijn weder begonnen.

De scheepshuren Ruhrort-Rotterdam bedroegen 4 1/2 tot 5 cents per ton per dag.

Het water in den Rijn was geregeld vallende; Cauber Pegel wees einde der week Meter 3.16 aan.

INKLARINGEN.

DELFIJL.

Landen van herkomst	Januari 1920		Januari 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	11	572	—	—
Duitschland....	19	2.816	—	—
Zweden	10	1.578	—	—
Denemarken....	1	107	—	—
Finland.....	2	619	—	—
Totaal....	43	5.692	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	22	1.847	—	—
Duitsche	19	3.085	—	—
Zweedsche	2	760	—	—
Totaal....	43	5.692	—	—

(A. van Dijk.)